БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-йил чиқиши. № 9 (4256). 14 ЯНВАРЬ ЧОРШАНБА 1970 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин

МОҲИР бўёқчи Бахтиёр Шаропова ўз касбдошлари ўртасида обрў-эътибор қозонган. У меҳнатсеварлиги ва серғайратлиги туфайли ҳам шундай ҳурматта сазовор бўлган. Шу кунларда Б. Шаропова В. И. Ленин номидаги Марказий музейнинг Тошкентдаги филиали қурилишида фидокорона меҳнат қилмоқда. Ўз зиммасидаги топшириқларни доимо ошириб бажармоқда. Суратда: пешқадам бўёқчи Б. Шаропова.

И. Глауберзон фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

13 январда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XVII пленуми ўз ишини бошлади. Пленумда шаҳар ва район партия комитетларининг биринчи секретарлари қатнашмоқда.

Пленумнинг кун тартиби:

1. Республикада пахтачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида.

2. «Ярославль шаҳар партия ташкилотида партия мажлисларини ўтказиш практикаси тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг қарори ва Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари.

Кун тартибидаги биринчи масала юзасидан пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов доклад қилди.

Шу масалани муҳокама қилишда Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри Н. Ж. Худойбердиев, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. Муродов, Фарғона область Киров район партия комитетининг биринчи секретари О. Алихонов, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. Абдураззоқов, Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси И. Жалилов, Хоразм область Янгиариқ район партия комитетининг биринчи секретари М. Маткаримов, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари Б. Р. Рахимов, Союзнихи директори Н. Маннонов, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари С. Н. Усмонов, Ўзбекистон касаба союзлари Марказий Советининг Раиси М. А. Зоидов, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари Е. Т. Тасанбоев, Ўзбекистон ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Х. Абдуллаева, Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари К. К. Камолов, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик Фанлари академиясининг президенти П. П. Лобанов, Сурхондарё область, Гагарин районидаги «Советобод» совхозининг механизатори Ш. Қудратов, Наманган область партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев, Мирзачўл районидаги Ленин номли совхоз директори М. Дадажонов, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг директори С. Х. Йўлдошев қатнашдилар.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг ўринбосари И. К. Капустян, СССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Р. Н. Сидак, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрининг ўринбосари Б. А. Кудрин қатнашмоқдалар.

Пленум 14 январда ўз ишини давом эттиради.

ЯНГИ ЗАФАРЛАР САРИ

Мамлакат коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг ва СССР Олий Совети еттинчи сессиясининг якунларини муҳокама қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг Пленумида ва СССР Олий Советининг сессиясида халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1970 йилги Давлат плани ва давлат бюджети қараб чиқилди. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми маъқуллаган халқ хўжалик плани ва бюджет СССР Олий Советида атрофлича муҳокама қилиниб, тасдиқланди.

Марказий Комитет Пленуми «КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ташқи ва ички сиёсат соҳасидаги амалий фаолияти тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ахборотини тинглади ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг фаолиятини якдиллик билан маъқуллади.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг ва СССР Олий Советн сессиясининг қарорлари катта сиёсий ва иқтисодий аҳамиятга эга.

Марказий Комитет Пленумида экономикамизнинг аҳволи ва ривожланиш истиқболлари, партиянинг коммунистик қурилишнинг ҳозирги даврдаги сиёсий ва ташкилотчилик иши вазифалари чуқур атрофлича анализ қилинди, партия билан давлатнинг кейинги йиллардаги фаолиятига чиқарилган дастлабки якунлар баён этилди, шунингдек келажак режаларини ва жумладан, янги беш йиллик планни тузиш вақтида пайдо бўлган айрим йирик проблемалар тилга олинди.

Ўтган тўрт йилнинг энг асосий иқтисодий якуни шундан иборатки, партиянинг мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш саккизинчи беш йиллик планига доир Директивалари энг муҳим иқтисодий ва социал кўрсаткичлар бўйича бажарилади.

Шу йилларнинг энг асосий сиёсий якуни шундан иборатки, XXIII съезд, КПСС Марказий Комитетининг пленумлари томонидан ишлаб чиқилган партиямизнинг йўли мамлакатимизнинг иқтисодий потенциалини ва мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини оширишда катта муваффақиятларни таъминлаб берди.

Халқ хўжалигини ривожлантиришга тўрт йил мобайнида салкам 260 миллиард сўм ёки аввалги бутун беш йилдагига қараганда тахминан 25 миллиард сўм кўп маблағ сарфланди. Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми шундан аввалги тўрт йилдагига нисбатан 18 процент кўпайди. Миллий даромад 31 процент ошди. Тўрт йил ичида 400 миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой қурилди. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар 25,9 процент ошди. Совет Иттифоқининг мудофаа қобилияти ҳар қачонгидан ҳам мустаҳкамланди. Мамлакатимизнинг ташқи сиёсат соҳасидаги таъсири, унинг халқаро обрўйи кўтарилди.

Коммунистик партия, Совет давлати бутун халқимиз ҳал этаётган вазифалар чинакам улуғвор вазифалардир. Ана шу тўрт йил мобайнида эришилган муваффақиятлардан барча совет кишилари ҳақли равишда фахрланадилар.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитетининг Пленумида ва СССР Олий Советининг сессиясида ҳали қийинчиликлар борлиги қайд этилди, партия ташкилотлари ва давлат органларининг, коммунистлар ва барча меҳнаткашларнинг куч-ғайратлари ана шу қийинчилик ва камчиликларни бартараф этишга қаратилиши лозимлиги таъкидланди. Айрим саноат тармоқларининг ривожланиш суръатлари орқада қолаётганлиги, меҳнат унумдорлиги, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги секин ўсаётганлиги айтиб ўтилди. Капитал қурилишда катта камчиликлар бор. Бу соҳада маблағларнинг тарқоқлигига ҳали барҳам берилмаган.

Бутун куч-ғайрат ишга тушириладиган объектларга лозим даражада жамланмаётир, бу эса ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш планининг бажарилишига салбий таъсир қилмоқда. Смета бўйича қурилишга ажратилган маблағлардан ортиқ маблағ сарф қилинишига кўпинча йўл қўйилмоқда. Айрим жойларда турли-туман маъмурий бинолар ва ишлаб чиқаришга оид бўлмаган бошқа объектларни кўпинча давлат планидан ташқари қуриш ҳаддан ташқари катта миқёсларда кенгайтириб юборилди.

Мамлакатимизда коммунизм қурилиши мураккаб халқаро шароитда олиб борилмоқда, айрим қийинчиликлар объектив характерга эга. Қийинчиликларимизнинг муайян сабаблари аслида шундай бир холат билан боғлиқдирки, биз ривожланишнинг янги босқичига кирдик, бу босқич эскичасига ишлашга йўл қўймайди, янги методлар ва янги ечимларни талаб қилади.

Пленумда хўжалик сиёсатининг принципиал масалаларига, совет экономикасини узоқ истиқболга мўлжаллаб ривожлантиришнинг туб масалаларига катта эътибор берилди.

В. И. Ленин бизга мураккаб вазифаларни ҳал этишда энг муҳим, асосий ҳалқани топа билиш, шу ҳалқани ушлаб олиб, таъбир жоиз бўлса, бутун занжирни тортиб олиш, яъни бир-бирига боғлиқ бўлган проблемаларнинг бутун комплексини ҳал қилиш лозим, деб таълим берган эди. Бизнинг партиямиз СССР халқ хўжалигининг ҳал қилувчи стратегик йўналишини тўғри белгилади. У ҳам бўлса ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин оширишдир. Партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг пленумлари кўрган чора-тадбирлар умуман яхши натижа берди.

Лекин ҳаёт доимо янги-янги вазифаларни ўртага қўймоқда. Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш аввало иқтисодий ўсишимизнинг асосий омиллари ўзгарганлиги сабабли ҳақиқатан ҳам энг муҳим проблема бўлиб қолди. Аввал биз халқ хўжалигини асосан миқдор омиллари ҳисобига яъни ишчилар сонини кўпайтириш ва капитал маблағларни оширишнинг юксак суръатлари ҳисобига ривожлантира олга бўлсак, бундан буён биз аввало иқтисодий ўсишнинг сифат омилларига, халқ хўжалигининг самарадорлигини интенсивлигини оширишга умид боғлашимиз лозим. Бунда гап мавжуд бўлган ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқ ва рационал фойдаланиш, машина-ускуналарни янгилаш, замонавий фан ва техника муваффақиятларини жорий этиш ҳисобига, шунингдек иш вақтининг ҳар бир минутидан, ҳар бир машина ва механизмдан, хомашё ва ёқилғининг ҳар бир граммидан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига ишлаб чиқаришни тобора кўпайтириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш устида бораётир. Бу ерда гап қилинган чиқимларни олинган натижалар билан доимо таққослаб бориш, янгидан сарфланган ҳар бир сўм энг кўп самара беришига эришиш устида бораётир.

Бу — ҳозирги вақтда экономикамизни юксак суръатлар билан ривожлантиришнинг ҳамда коммунизмнинг моддий техника базасини қуриш, меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш, икки жаҳон системасининг иқтисодий мусобақасида ғалаба қозониш сингари туб социал-сиёсий вазифаларни ҳал қилишнинг энг асосий йўлидир.

Ривожланишимизнинг бутун жараёни кун тартибига қўйган янги, катта ва мураккаб вазифаларни муваффақиятли ҳал этмоқ учун фан-техника тараққиётини бутун чоралар билан жадаллаштириш, унинг муваффақиятларини кенг кўламда ва ўз вақтида ишлаб чиқаришга жорий этиш лозим.

Халқ хўжалигини ташкил этиш ва бошқаришни қатъиян такомиллаштириб ҳар бир ходим ва айрим коллективларнинг юксак уюшқоқлигига, қаттиқ интизомлигига, уларнинг меҳнатига тўғри баҳо беришга, миллион-миллион меҳнатчиларнинг куч — ғайратини аниқ мақсадни кўзловчи яхлит бир куч қилиб бирлаштиришга эришиш ҳам керак.

Шу муносабат билан Пленумда планли бошқаришни, жумладан Госпланнинг ва бутун планлаштирувчи аппаратнинг ишини такомиллаштириш вазифалари актуал эканлиги таъкидлаб ўтилди. Экономикани идора қилишнинг ҳал қилувчи бўғинларидан бири — министрликлардир. Вазифа шундан иборатки, министрликлар тегишли тармоқларни бошқаришнинг, уларга амалий ва эпчил раҳбарлик қилишнинг илмий асосланган методларини иложи бор қадар тезроқ ўзлаштириб олишлари, фан-техника тараққиёти учун, ишлаб чиқариш ва капитал қурилишнинг самарадорлигини ошириш учун курашнинг асосий ташкилотчилари бўлишлари лозим. Иқтисодий ислоҳотни янада ривожлантиришни таъминлаш зарур.

Ҳозирги замон шароити бошқарув методларини, бошқариш системасининг ўзини, жумладан ахборотни тўплаш, тез ишлаб чиқиш ва анализ қилишга, қарорлар қабул қилишнинг, бошқарув структурасига катта тузатишлар киритишнинг илмий асосланган методларини доимий ишлаб чиқишга алоқадор ишни такомиллаштиришни талаб этади, бу эса бошқариш системасини анча рационал тарзда қуриб, кераксиз бўғинларни тугатиш, ҳамма даражалардаги ҳуқуқлар ва вазифаларнинг, ҳокимият ва масъулиятнинг тўғри нисбатини белгилаш имконини беради.

Партиямиз билан давлатимиз коммунистик қурилишнинг бош йўлини изчиллик билан амалга ошириб, хўжаликда, социал, идеология ва бошқа соҳаларда марксча-ленинча йўлни ишлаб чиқиб, бошқарув проблемаларини аввало сиёсий проблемалар деб билмоқдалар. Лекин бунда ишнинг ҳам техникавий ҳам ташкилий томонига катта эътибор бермоқ керак. Бу соҳада кўпгина камчиликлар ва заиф томонлар бор. Кўпгина ортиқча инстанциялар масалани ҳал этиш йўлига тўғоноқ бўлиб турибди, улар ишни секинлаштиради, ҳеч қандай асоссиз пайсалга солишга олиб боради, холос. Шундай ҳолларга ҳам дуч келинмоқдаки, айрим ходимлар топширилган масалаларни ҳал этишдан ўзларини четга оладилар, айрим участкаларнинг ривожидаги нуқсонлар учун ўз зиммаларидаги масъулиятни бўйинларидан соқит қилиб уни бошқа органларга юклашга уринадилар. Шу билан бирга министрликлар ва идораларда корхоналарга ишонмайдиган хўжалик раҳбарлари ҳали ҳам бор.

Хўжалик кадрларимиз, партия ва давлат ходимларимиз экономикага раҳбарлик соҳасида катта қимматга эга бўлган анчагина тажриба орттирдилар. Халқ хўжалиги ривожининг ҳозирги босқичи бошқарув соҳасидаги бутун иш савиясини янада ошириш, уни ҳозирги замон талабларига монанд ҳолга келтириш заруратини тақозо этмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида айрим ходимларнинг масъулият ҳиссидан маҳрум бўлиб қолганлиги, ишга виждонан муносабатда бўлмаслик, интизомни бузиш фактлари, бу фактлар, аввало, давлат планларини бажаришга енгилтаклик билан қарашда намоён бўлинаётганлиги сингари камчиликлар ҳам кўрсатиб ўтилди.

Айрим тармоқлар план топшириқларини, жумладан янги қувватларни кўпайтириш топшириқларини йил сайин бажармай келмоқда. 1968 йилда қора металлургия, химия саноати, кўмир саноати министрликлари ана шу топшириқларни бажармади. Бир қанча министрликлар, жумладан бинокорлик материаллари саноати, химия саноати ва бошқа баъзи министрликлар янги саноат корхоналарига мўлжалланган капитал ускуналарнинг узоқ вақт бекор ётишига йўл қўймоқда.

Ўрмон ва ёғочсозлик саноати, целлюлоза-қоғоз, нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрликлари янги техникани ўзлаштириш планларини бажармаётир. Халқ хўжалигининг айрим тармоқларида иш ҳақи меҳнат унумдорлигидан тезроқ ўсмоқда. Министрликларнинг ўз корхоналарига йилнинг дастлабки ойларида маҳсулот ишлаб чиқариш соҳасидаги план топшириқларини камайтириб беришлари, план кўрсаткичларини тез-тез ўзгартириб туриш, корхоналарнинг бир маромда ишламаслиги сингари тоқат қилиб бўлмайдиган ҳоллар кенг тарқалди. Ишга хўжасизларча муносабатда бўлиш фактлари транспортда ҳам содир бўлмоқда. Мамлакатнинг темир йўл транспорти жуда зўриқиб ишламоқда. Лекин шу билан бирга кўпдан-кўп вагонларни бир жойдан иккинчи жойга олиб боришга, асоссиз равишда муқобил юк ташишга йўл қўйилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг пленумида қишлоқ хўжалигини, аввало жамоат чорвачилигини ривожлантиришдаги камчиликлар ҳам танқид қилинди. Мамлакатнинг бир қанча республикалари ва областларида чорва туёғи ва паррандалар, гўшт, сут, тухум етиштириш асоссиз равишда камайтириб юборилди, шунинг оқибатида аҳолини, айниқса йирик саноат марказларидаги аҳолини чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлашда қийинчиликлар рўй берди. Бу эса чорвачиликдаги аҳволни яхшилаб олмоқ учун катта чоралар кўришни талаб қилди.

Хўжасизликка ва исрофгарчиликка барҳам бериш, ҳамма соҳаларда интизом ва масъулиятни кучайтириш, қолоқлик ва бюрократизмга қарши кескин кураш олиб бориш халқ хўжалигидаги ишлаб чиқариш резервларидан тўлиқ фойдаланишни таъминлаш керак. Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бериш лозим. Социалистик мулкни, ўғирлаш, ишга чиқмаслик, спиртли ичимликларни суиистеъмол қилиш сингари жамиятга зид кўринишларга ҳам қарши курашни кучайтириш зарур.

Партия кадрларга бўлган муносабатини ишонч асосида қуради, аввало коммунистларнинг юксак партиявий онглилигига ва масъулиятига умид қилади. Кейинги даврда партия, КПСС Марказий Комитети кишиларимизнинг ижодий ташаббусини ривожлантириш, ўзига ишонч муҳитини яратиш, ҳар бир кишининг ўз ишчанлик, ташкилотчилик қобилиятларини кўрсатиши учун имконият яратиб бериш йўлида кўп ишлар қилди. Партияда қарор топган ленинча иш услуби ва методлари ўзини оқлади. Вазифа иш услубини бундан буён ҳам такомиллаштириб боришдан иборат. Танқид ва ўз-ўзини танқидни кенг авж олдириш, халқ контролининг ва партия контроли органларининг ишини такомиллаштириш, кадрларга талабчанликни ошириш керак ва шу билан бирга бирон-бир ходим танқидга қулоқ солишни истамаган, ўқиб ўрганишни хоҳламаган, партия ва давлат интизомини мунтазам равишда бузган, партия олдида ҳалол бўлмаган тақдирда муросасиз бўлиш лозим.

Партия билан давлатнинг халқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасида ўртага қўйган вазифалари мамлакатнинг имкониятлари ва ресурсларига мувофиқ келади, беш йилликнинг якунловчи йили вазифаларига мос бўлиб тушади. 1970 йилги планни муваффақиятли бажариш учун бизда ҳамма шарт-шароитлар бор. Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган ишчилар синфи, қишлоқ хўжалик меҳнатчилари, совет зиёлилари коммунистик қурилиш режаларини фидокорлик билан рўёбга чиқармоқдалар.

Омманинг ватанпарварлик ғайрати ва меҳнат активлигига бошчилик қилиш, ташкилотчилик ва тарбиявий ишни бутун чоралар билан такомиллаштириш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун, беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига бошчилик қилиш — партия ташкилотларининг, совет ва хўжалик органларининг, касаба союзлари, комсомолнинг вазифасидир.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми КПСС билан Совет ҳукуматининг халқаро масалалардаги ленинча йўли ўзгармас йўл эканлигини таъкидлади. КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати СССРнинг ташқи сиёсати масалаларига доир тегишли қарорларни қабул қилганларида аввало мамлакатимизнинг манфаатларига, жаҳон социализм системасининг ва бутун куммунистик ҳаракатнинг манфаатларига асосланиб иш кўриб келдилар ва иш кўрмоқдалар. Ҳозирги халқаро аҳвол шундан далолат бериб турибдики, СССРнинг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг халқаро майдондаги кўп томонлама актив ташқи сиёсий фаолияти, уларнинг империализмга қарши олиб бораётган кураши, уларнинг дунёдаги революцион тараққийпарвар кучлар билан иттифоқи дуруст натижалар бераётир, ана шу натижаларга асосланиб, ҳозирги халқаро вазият ривожининг якунлари бизнинг фойдамизга, социализм фойдасига ҳал бўлмоқда, деб айтиш имконини беради.

Халқаро коммунистик ҳаракатда бизнинг партиямиз жаҳон коммунистик ҳаракатини коммунистик ва ишчи партияларининг 1969 йилги халқаро кенгаши ишлаб чиққан ғоявий-сиёсий платформа негизида бирлаштиришга бўлган ва тобора кучайиб бораётган тенденцияни қўллаб қувватлаш ва ривожлантириш учун куч-ғайратини аямаётир. Кенгаш ғояларининг халқаро коммунистик ҳаракат ривожига ўтказаётган баракали таъсири равшан кўриниб турибди ва бундан буён ҳам тобора зўр куч билан кўриниши шубҳасиз. Коммунистик ҳаракатдаги интернационал жипслик ва халқаро бирдамлик мустаҳкамланганлигини, марксчи-ленинчи партияларнинг оппортунизмга қарши кураши кучайганлигини қайд этиш мумкин. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги байрамига курилаётган тайёргарлик қардош партияларнинг ва бошқа тараққийпарвар кучларнинг ғоявий-сиёсий ҳаётини активлаштиришга ёрдам бермоқда.

Партия комитетларининг ҳозирги вақтда бўлиб ўтаётган пленумлари, партия активларининг ва бошланғич ташкилотларининг йиғилишлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг якунларини, ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида баён этилган хулосалар ва вазифаларни якдиллик билан маъқулламоқда. Бутун совет халқи КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг ва СССР Олий Советн сессиясининг қарорларини батамом қўллаб—қувватламоқда, ўзининг бутун куч-қувватини беш йилликнинг якунловчи йили бўлган 1970 йил халқ хўжалик планини муваффақиятли бажаришга сарфламоқда.

Ўзининг революцион, бунёдкорлик иши, интернационал бурчи улуғворлигини чуқур англаган, ўз кучига қаттиқ ишонган совет халқи Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг, унинг ленинчи Марказий Комитетининг синалган раҳбарлигида янгидан-янги шонли зафарлар сари бормоқда.

(«ПРАВДА» газетасининг 13 январдаги бош мақоласи).

ЮБИЛЕЙГА АРМУҒОН

Плandan ташқари

«Главташкентстрой»га қарашли 1-ёғочни қайта ишлаш заводи коллективи улуғвор беш йилликнинг тўртинчи йилини зўр муваффақият билан якунлади. Илғор корхона коллективи товар маҳсулотлари ишлаб чиқариш йиллик программасини муддатидан илгари бажарди. Декабрь ойининг ўзида 5 миллион сўмдан зиёд конструкция ва деталлар тайёрланди. Бу планда кўзда тутилганидан 42,4 минг сўм ортиқдир.

Завод пойтахт қурилишларига 59 минг ўрнига 60 минг 100 квадрат метр дераза блоклари етказиб берди, 75 минг квадрат метрдан зиёд эшик блоклари ва турли маҳсулотлар тайёрлаб жўнатди.

Бундай улкан зафарни қўлга киритишда 1-цех станокчиларидан В. Гужева, Р. Шчербинина, М. Борисова, дурадгорлардан А. Викторович, А. Потапов, Д. Морозов, бўёқчилардан Э. Иброҳимов, Л. Канахина сингари илғорларнинг меҳнати айниқса самарали бўлди.

ГЎШТ ТОПШИРИЛМОҚДА

Бир неча йилдирки, Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз чорвадорлари давлатга гўшт сотиш йиллик планларини январь ойидаёқ бажариб қўярдилар. Бу гал ҳам янги йил бошланиши билан колхознинг қизил карвони шаҳарга йўл олди. Биринчи карвондаёқ давлат қабул пунктига топширилган гўшт 400 центнерини ташкил этди. Бу — йиллик планнинг 57 проценти демак.

Колхоз бўрдоқибоқарлари топширган ҳар бир қорамолнинг ўртача вазни 280—300 килограммга етди. Давлатга сотилиши мўлжалланган яна 30 тонна гўшт ҳисобига 100 бош қорамол бўрдоқига боқилмоқда. Улар ҳам яқин кунларда қабул пунктига жўнатилади.

С. САИДВАЛИЕВ.

БЕКОБОДДАГИ В. И. Ленин номли металлургия заводининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Нуриддиновнинг донғи узоқ-узоқларга ёйилган. Унинг бригадаси маҳсулот тайёрлашда йил сайин яхши натижаларга эришмоқда. Пешқадам металлурглар ҳар соатда белгиланганига нисбатан 6 тонна кўп прокат ишлаб чиқармоқда. Беш йилликнинг сўнгги йилида эришилаётган бу ютуқлар доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб туҳфадир. Суратда: Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Нуриддинов.

Қ. Розиқов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ПАРТИЯ РАҲБАР КАДРЛАРИНИНГ ЎҚУВИ

12 январь куни КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабида партия ва совет раҳбар кадрларини қайта тайёрлаш курсларининг навбатдаги машғулотлари бошланди.

КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов курсни очди. Академик П. Н. Поспелов «Совет халқининг коммунизм қурилиши учун курашида КПСС-нинг тарихий тажрибаси ва унинг аҳамияти» тўғрисида доклад қилди. Академик Ф. В. Константинов ўз нутқини марксча-ленинча фалсафа фани ривожланишининг актуал проблемаларига бағишлади.

Курсларнинг тингловчилари — иттифоқдош ва автоном республикалар марказий комитетлари, ўлка, область партия комитетларининг иккинчи секретарлари ва секретарлари, КПСС тарихи ва сиёсати, марксча-ленинча фалсафа, илмий коммунизм, сиёсий-иқтисод, партия қурилиши масалалари юзасидан бир ой мобайнида лекциялар ва доклад тинглайдилар, орттирилган иш тажрибаларини ўртоқлашадилар.

Партия ва совет ходимларининг областлараро, республика ва республикалараро курсларининг навбатдаги машғулотлари ҳам бошланди.

МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

13 январда СССР Ташқи ишлар министрлигида матбуот конференцияси ўтказилди. Ташқи ишлар министрлиги матбуот бўлимининг мудири Л. М. Замятини «Умумевропа кенгашини чақириш тўғрисидаги масалага доир» баёнотни ўқиб берди.

Шундан кейин Л. М. Замятин мухбирларнинг саволларига жавоб қайтарди.

1870 **ЛЕНИН ЙИЛИ** 1970

МУЗЕЙНИНГ ЯРИМ АСРЛИК ЮБИЛЕЙИ

Ленинграддаги Улуғ Октябрь социалистик революцияси музейи 50 ёшга тўлди. Бу музейни ташкил этиш соҳасидаги ишлар 1919 йил октябрь ойидаёқ бошланган эди. Махсус коллегия бу ишга етакчилик қилди. Унда А. В. Луначарский, А. М. Горький ҳам бор эди. Музей 1920 йил 11 январда Қишки саройда очилди.

Музей ходимлари граждан урушининг оғир шароитларида илмий тадқиқот ва маданий-оқартув ишларини кенг кўламда ривожлантира олдилар. Музей меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва марксизм-ленинизм ғояларини пропаганда қилиш соҳасида партия ташкилотларининг актив ёрдамчиларидан бири бўлиб қолди.

Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги арафасида музей янги бинода — собиқ Кшесинская уйида очилди. 1917 йил март—июнь ойларида Большевиклар партиясининг Марказий Комитети ва Петроград комитети шу бинода жойлашган эди. В. И. Ленин эмиграциядан қайтиб келиши биланоқ шу уйнинг балконидан нутқ сўзлаган эди.

Ленин сўзлари саройнинг катта залида ҳам бир неча бор жаранглаб эшитилди. Ҳозирги пайтда бу ерда Ленин, Октябрь тўғрисидаги суҳбатлар ва якшанба кунлари уюштириладиган машғулотлар ўтказилмоқда.

Ярим аср мобайнида музейни 15 миллионга яқин киши келиб кўрди. Музей ходимлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кўриш даврида доҳийнинг назарий меросини пропаганда қилиш соҳасидаги ишларни кучайтириб юбордилар.

Н. ТУЛЯКОВ.
Ленинград.
(ТАСС мухбири).

МУҚАДДАС ЖОЙЛАРГА ЗИЁРАТ

Яқинда Тошкент Давлат университетининг бир гуруҳ студентлари Владимир Ильич яшаб ижод этган кўплаб шаҳарларда бўлиб, бой таассурот билан қайтишди. Улар Ульянов шаҳрида бўлиб, доҳиймизнинг болалик ва ўсмирлик йиллари ўтган Ленин кўчасидаги 58-уй музейини зиёрат қилдилар. Музей хоналарида намойиш этилаётган кўплаб тарихий материаллар ва ранг-баранг фотосуратлар ёшларда катта таассурот қолдирди. Улар музей ходимлари билан учрашиб, В. И. Лениннинг биографияси, шунингдек Ульяновлар оиласи ҳақида қизиқарли суҳбатлар тингладилар. Университет студентлари Москва, Ленинград, Куйбишев ва Қозон шаҳарларида бўлиб, доҳий яшаб ижод этган зиёратгоҳ жойларни томоша қилдилар.

Улар орасида штатсиз фотомухбиримиз Нуъмон Муҳаммаджонов ҳам бор эди. Қуйида унинг сафар пайтида суратга олган фотолавҳаларидан айримлари берилди.

Суратларда: (ўнгда) Смольний. (Чапда) Ленинград шаҳридаги диққатга сазовор жойлардан бири — Исаакиев собори.

Мазкур сурат Лениннинг уй-музейида олинган. Доҳиймиз бу уйда 1917 йил 4 апрелдан 5 июлгача яшаб турган. Унда намойиш этилаётган кўргазмалар В. И. Лениннинг ижодий фаолияти ҳақида ҳикоя қилади. Музей хоналари охирги йилларда янги топилган нодир материаллар ҳисобига бойиб бормоқда.

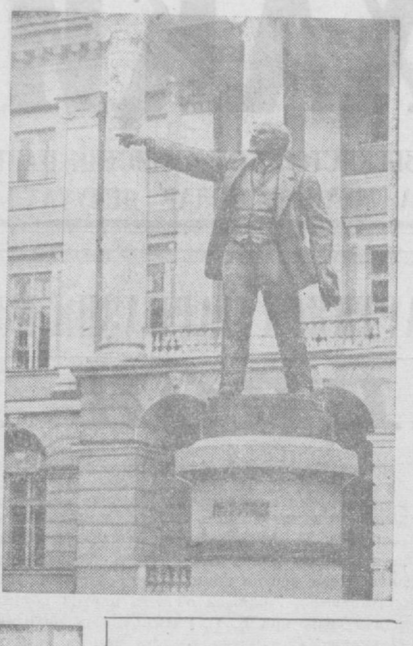

ТАРБИЯНИНГ МУҲИМ ВОСИТАСИ

Доҳиймиз В. И. Ленин ғоялари абадий барҳаёт бўлгани каби унинг ҳаёт намунаси ҳам абадий барҳаётдир. Владимир Ильич ўзида янги одамнинг юксак ғоявийлик, принципиаллик, мардлик, баҳодирлик, коммунизм ишига чексиз садоқат, халқнинг ижодий кучига чуқур ишонч каби энг яхши фазилатларини мужассамлаштирган эди.

В. И. Ленин номи кишилар учун қадрдон ва азиз. Ёрқин ҳаёти ёшлар учун ҳамиша намуна. Ҳаёт йўлининг ҳар бир қисми, ҳар бир фикри улуғ доҳий ва устоз тўғрисидаги хотирагина эмас, балки абадий барҳаёт, коммунизм ғалабаси учун жўшқин курашчи ленинчилар тарбиялашнинг битмас-туганмас ҳаётбахш чашмасидир.

Болаларни Ленин намунасида, Ленин ғоялари асосида, партия ва халқнинг революцион традициялари руҳида тарбиялашда мактаб марказий ўрин тутади. Баъзи бир ўқитувчилар кичик ёшдаги ўқувчиларга Лениннинг фақат мактабгача ва мактаб ёшидаги ҳаётига оид материалларни бериш керак, деб ўйлайдилар. Бу, нотўғри фикр. Масалага бундай қараш боланинг ақл кучи ва имкониятига ишонмасликдан келиб чиқади. Н.К. Крупская айтганидек, Лениннинг ҳаёти ва фаолиятини ўрганишда болалар ёшида, ёш хусусиятига, билим савиясига қараб иш кўриш зарур. Иккинчи синфда ҳам, еттинчи синфда ҳам ишни бир қолипда олиб бориш ярамайди. Энг кичик синфдан бошлаб болаларга Ильичнинг болалиги тўғрисидаги ҳикояларнигина эмас, балки зулмга ва меҳнатлашларни эксплуатация қилишга қарши қизғин курашувчи сифатида, ишчилар ҳаракати ва унинг илғор отряди партиянинг ташкилотчиси сифатида, ишчилар синфини ғалабадан ғалабага олиб келувчи доҳий сифатида Лениннинг жонли образини бериш керак.

Улуғ Лениннинг номи энг меҳрибон инсон сифатида болаларга илк ёшликдан бошлаб танишдир. Улар оилаларда, болалар боқчаларида Ленин ҳақидаги шеърларни ўқийдилар, ёддан айтиб берадилар, ашулалар куйлайдилар. Ленин ҳаётидан айрим эпизодларни ҳикоя қилиб берадилар, расмлар чизадилар, фотоальбомлар тузадилар. Ленин фаолияти ва номи билан боғлиқ муқаддас зиёратгоҳ ерларга экскурсиялар қилинади. Кичик ёшдаги болалар биринчи синфдаёқ алифбе китобида берилган Ленин ҳақидаги материалларни бемалол ўзлаштириб оладилар.

Лениннинг болалик чоғи ҳақида гапириш керак, — дейди Крупская, — лекин қандай қилиб? Бир вақтлар Ильични қандайдир мўмин, ювош, қобил, ҳеч қачон шўхлик қилмайдиган, фақат тиришиб ўқийдиган аълочи қилиб тасвирлар эдилар. Ленинни бу хилда тасвирлаш ярамайди. Лениннинг жонли образини кўрсата билиш керак.

Ленин ҳақида сўзлаш — ҳаммадан бурун меҳнаткашларнинг коммунизм учун курашдаги энг қудратли ва содиқ қуроли бўлган ленинизм ғоялари ҳақида сўзлаш, унинг васиятларини ўқувчиларга тушунарли ва қадрли қилиш, уларни Ильичдек ўз ҳаётларини онгли қуришга ўргатиш, демакдир.

Ленин намунасида, Ленин ғоясида ўқувчиларни тарбиялаш учун аввало ҳар бир мактаб ўқитувчилар коллективидан чинакам ижодий жонбозлик ва астойдил иш олиб боришни талаб этади. Ўқувчилар доҳий ҳақида илҳом ва завқ-шавқ билан дилдан чиқариб гапирмай бўладими? Лениннинг ўзи, унинг ҳаёти олижаноб ғоялари ўқитувчини бундай ҳайрли ишга илҳомлантиради.

Бу муқаддас иш совет ўқитувчиларидан, тарбиячилардан, пионер вожатийларидан чуқур назарий билимни талаб этади. Ҳар бир ўқитувчи партиямиз тарихини, Ильичнинг таржимаи ҳолини, КПСС Программасини, В. И. Ленин сафдошларини, уларнинг доҳиймиз ҳақидаги хотиралари ва асарларини яхши билмоғи керак.

«Менинг ўйлашимча, — дейди Н. К. Крупская, — омманинг ҳаётини англай оладиган, уларнинг қайғулари ва қувончлари билан яшай оладиган, уларни қўзғота ва уюштира оладиган одамгина болаларга Ленин тўғрисидаги энг муҳим ва керакли нарсаларни айтиб бера олади».

Агар сиз Муаззам Назарова ўқитаётган синфга (Тошкентдаги 24-мактаб) кирсангиз, даставвал Ленин бурчагига кўзингиз тушади. Ленин дарсига бағишланган ва ўқувчилар қўли билан ишланган фото-монтаж ва альбом эътиборингизни жалб этади. Булардан ташқари, Лениннинг болалиги, ўқувчилик йилларига ва Ильич номи билан боғланган муқаддас жойларга бағишланган расмлар ҳам бор. Бу ўқитувчининг болаларни В. И. Ленин намунасида тарбиялаш соҳасидаги маҳоратини ҳам айтиб ўтиш керак.

Ҳар қандай дарс ўқитувчидан жиддий ва синчиклаб тайёрланишни талаб этади. Ленин темаларига бағишланган дарсларга эса алоҳида масъулият ва қунт билан ёндошиш зарур. Мактабда Ленин темаси юзасидан олиб бориладиган ишлар системали бўлиши, бир предмет иккинчи предметга таяниши, синфдан ташқари машғулотлар, ўқувчилар дарсда ўзлаштирганларининг мантиқий давоми ва ривожи бўлиб хизмат қилмоғи лозим.

Кичик болалар билан суҳбат ўтказиш ҳам, уларга ҳикоя қилиб бериш ҳам анча мураккаб ишдир. Болаларга энг муҳим, энг асосийлари тўғрисида гапириш керак. Бу ёшдаги болалар ҳар нарсага қизиқувчан, таъсирчан, эмоционал бўладилар. Шу билан бирга бир масала устида диққатларини узоқ ушлаб тура олмайдилар. Уларга ҳамиша кичик ва қисқа ҳикоялар ўқиб берилади. III—IV синфларда асосан суҳбат ўтказилади. Ҳикоя қилиб беришга қараганда, суҳбат бир қанча афзалликларга эга.

Шуни ҳам айтиш керакки, ёлғиз ҳикоя ва суҳбат билан болаларни ленинча тарбиялаш мумкин эмас. Бунда ижтимоий-фойдали меҳнатни, айниқса, уларда гражданлик туйғусини шакллантириш аҳамияти ғоят катта. Ўқувчилар турли ижтимоий фойдали ишларда қатнашар эканлар, ахлоқий-маънавий тажриба орттирадилар. Уларда ёлғиз ижтимоий қизиқишгина ҳосил бўлиб қолмай, балки коллектив учун шахсий жавобгарлик онги ҳам ривожланади. Бу ёшда болалардаги меҳнатсеварлик тарбияси бошқа ёшдагиларга қараганда анча енгил кўчади.

Ленин темасини моҳирона ривожлантириб борувчи энг яхши ўқитувчиларимизнинг тажрибаси алоҳида эътиборга сазовордир. Бу тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш халқ маорифи органларининг муҳим вазифаларидан бўлмоғи лозим.

И. ХУСАНХЎЖАЕВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти педагогика кафедрасининг мудири.

ЛЕНИН ЗАЛИДА

Яқинда Тошкент округ офицерлар уйида очилган Ленин залида КПСС Марказий Комитетининг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига чиқарган Тезисларига бағишланган тўққизта стенд пайдо бўлди.

Бу ерда запасдаги офицерлар учун лекторий очилди. Машғулотлар тезисларнинг «В. И. Ленин — янги типдаги пролетар партиясининг асосчиси, социалистик революциянинг назариётчиси ва йўлбошчиси» деган биринчи бўлими юзасидан дастлабки лекция билан бошланади. Лекторлар пропагандистлар, сиёсий машғулотлар раҳбарлари учун тезислар бўйича консультациялар, жангчилар билан суҳбатлар ўтказилади. (ЎзТАГ).

ИНШО МАВЗУИ ЛЕНИН

Улуғ доҳиймиз В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти ўқувчиларимиз учун ҳам илҳом манбаи бўлиб қолган. Ўғил-қизлар Ленин темасидаги ёзма ишларни айниқса зўр қизиқиш ва ихлос билан ёзишади.

Ана шу қизиқишни инобатга олиб, ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР Маориф министрлиги доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан «Революция бошланади, лекин унинг ниҳояси бўлмайди» деган темада мактаб ўқувчилари учун кўрик-конкурс ўтказишга қарор қилдилар. Мактаб ўқувчиларининг бу учинчи Бутуниттифоқ конкурсига ўқувчилар хоҳлаган адабий жанрда ёзган иншоларини тақдим этадилар.

Кўрик-конкурс ўқувчиларининг доҳий васиятларининг мағзини чақиб кўриш, ўзларининг умумхалқ курашида иштирокларини белгилаб олишларига ёрдам беради. Шу билан бирга бу тадбир ўқувчиларда мустақил фикрлаш, ижодий меҳнатга қизиқиш уйғотиш, қобилиятини оширади. Янги конкурс темаларини тўлдириш мақсадида Ўзбекистон республика жюриси В. И. Ленин ҳақида бирнеча темаларни тавсия этди.

Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

УНИ ҲАММА ҲУРМАТ ҚИЛАДИ

Далалар сокин. Дов-дарахтлар қиш уйқусида. Қадимий Ёвариқ йўлларидан борар эканмиз, атрофга назар ташлаймиз. Далалар... Бағри кенг, бойликка тўлиқ далалар. Деҳқон меҳнати, қалб ҳарорати билан бу ерлардан ҳар йили қанча-қанча ҳосил, ширин-шакар мевалар ундирилади.

Қўчқорбой Латипов ана шундай ҳароратли деҳқонлардан. У Собир Раҳимов номли колхоз коммунистларининг дарғаси.

Қўчқорбой Ёвариқ қишлоғида ўсди. 1926 йилда деҳқон Латиф ака оиласида янги фарзанд туғилганида эпчил, уддабуррон, бақувват йигит бўлсин, деб унга Қўчқор исмини беришди. Ота-она ўз фарзандларини ёшлигидан одобли, меҳнатсевар, элсевар, қилиб ўстирдилар. Қўчқор 1943 йилда Свердлов номли колхознинг 10-синфини муваффақиятли тугатди.

Ёшлигидан бошлаб у жамоат ишларига меҳр қўйди, комсомол ёшларга бошчилик қилди. Азамат йигит тўлишиб, энди эл ишига, колхоз ишига бел боғлайман деб турганида Улуғ Ватан уруши борар эди. Қишлоқ йигитлари қатори у жангга отланди...

Урушдан ғолиблар қатори қайтди. Колхоз раиси табаррук отахон Мақсудали Маъмуров уни ҳурмат билан кутиб олди.

— Ўғлим, — деди у, — ғалаба билан қайтганинг муборак. Энди бизнинг ёнимизда бўл. Кўплашиб туриб колхознинг қаддини ростлайлик.

Қўчқорбой кўпни кўрган коммунист Мақсудали ака Маъмуровнинг панд-насиҳатлари асосида иш тутди. Колхоз ишларига берилиб кетди. Комсомол аъзолари колхозда анчагина бор эди. Уларга етакчилик қилишни Қўчқорвойга топширдилар. Қўчқорбой Латипов ҳар бир комсомол аъзосининг қалбига йўл топишга ҳаракат қилди.

Қўчқорвойнинг ташаббуси билан комсомол-ёшлар колхоздаги қурилиш ишларини ўз оталикларига олдилар. Тез орада янги турар-жой бинолари, колхозчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатувчи объектлар қурилиши жонлантириб юборилди. Ёшлар жасорат кўрсатиб меҳнат қила бошладилар.

Ҳозир Ёвариқда бўлган киши унинг қиёфаси тамоман ўзгариб кетганлигини кўриб қувонади. Қатор-қатор турар-жой бинолари, қишлоқ ўртасида уч қаватли мактаб биноси атрофга салобат тўкиб турибди. Бу ерда деҳқон болалари, илм олмоқдалар.

Қўчқордаги жамоатчилик ишига бўлган қизиқиш, ташкилотчилик қобилияти кўпчиликка маъқул келиб қолди. Шунинг учун ҳам уни колхоз партия комитетининг секретарлигига сайладилар.

Мана, ўн йилдирки, у колхоз коммунистларига етакчилик қилиб келмоқда.

— Биз Қўчқор Латиповнинг ташкилотчилик қобилиятига тан берамиз, — деди район партия комитетининг секретари М. Камолов. — У айтилган ишни ўз вақтида уддалайди. Колхозда илғорлар тажрибасини оммалаштириш, ишлаб чиқаришга фан ютуқларини жорий қилишда унинг ҳиссаси катта бўлмоқда.

Қўчқор Латипов ҳам раҳбар, ҳам тарбиячи сифатида эл ҳурматига сазовор бўлмоқда. У коммунистлар сафини колхоз ишлаб чиқаришининг илғорлари ҳисобига кўпайтириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётир.

Тракторчи Жўра Зулфиқоров унинг шогирдларидан бири. Қўчқорвойнинг шахсан ўзи унга кафолот берди. КПСС сафига ўтишга тайёрлади. Жўра ишончни оқлади. Ҳозир у колхознинг энг донгдор коммунист-механизаторларидан. Ташаббускор, жонкуяр йигит.

Партия ходими ҳамиша одамлар орасида бўлиши, уларнинг истаклари, эҳтиёжларини ўрганиши, эътирозларига, талабларига диққат билан қулоқ солиши улардан тегишли хулоса чиқариб олиб, ўз ишида фойдаланиши зарур. Ана шундагина партиявий-ташкилий ишларнинг самарадорлиги ортаверади.

Қўчқорвой ака фаолиятида ана шу фазилатлар намоён. У эрта тонгда гоҳ пиёда, гоҳ отда, гоҳо машинада колхоз бригадалари томон йўл олади. Дала шийпонларида бўлади. Одамлар ўртасида партия ва ҳукуматимизнинг қарорлари, шу кундаги вазифалар тўғрисида суҳбатлар ўтказади.

Сиёсий ахборотчилар ва сиёсий ташкилотчилар — Қўчқорвой аканинг энг яқин ёрдамчилари. Партком секретари яқинда улар билан кенгаш ўтказди. Сиёсий ахборотчилар омма орасида КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми ва колхозчиларнинг Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ III съезди қарорларини қандай тарғиб қилаётганликлари ҳақидаги ҳисоботларини эшитди. Айрим камчиликларнинг сабаблари таҳлил этилди, оммавий-сиёсий ишларни янада яхшилаш тўғрисида фойдали маслаҳатлар, таклифлар ўртага ташланди. Сиёсий ахборотчиларга КПСС Марказий Комитетининг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан чиқарган Тезисларини колхозчилар ўртасида кенг тушунтириш юзасидан конкрет топшириқлар берилди. Хусусан, Тилаболди Парпиев, Наби Ҳакимов, Нигмат Турғунов каби сиёсий ахборотчиларнинг тажрибасини оммалаштиришга қарор қилинди.

Биз Қўчқор Латиповнинг иш хонасида бўлдик. Жовонларга сиёсий адабиётлар ва бадиий китоблар тартиб билан тахлаб қўйилибди. Партия ходими ҳар жиҳатдан етуқ, ўқимишли бўлиши талаб этилади. Қўчқорвой ака буни жуда яхши билади. Шунинг учун ҳам у ўзининг билимини ошириш тўғрисида ўйлайди, кўп ўқийди. У ёки бу темада суҳбатга тайёрланишдан олдин тегишли адабиётлар билан танишади.

Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхоз — энг илғор хўжаликлардан бири. Унинг экономикаси йил сайин мустаҳкамланиб бормоқда. Ҳар йили ҳар бир соҳа бўйича план бажарилмасдан қолмайди. Ўтган йили колхоз катта даромад қилди. Бунда Қўчқор Латипов бошлиқ коммунистларнинг фидокорона меҳнати каттадир.

Беш йилликнинг бешинчи йили, Ленин юбилейи йили бошланди. Колхоз аъзолари янги режалар билан нафас олмоқдалар. Ҳозирданоқ кўклам экишига тайёргарлик қизитиб юборилган. Парникларда карам ва помидор кўчатлари тайёрланмоқда.

Афсонавий қаҳрамонимиз Собир Раҳимовнинг ёрқин хотираси учун номланган бу колхоз коммунистлари ишидан ҳар қанча ўрнак олса арзийди.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

Суратда: Қўчқор ЛАТИПОВ.

ТАШАББУС ҚАНОТ ЁЗМОҚДА

В. И. Ленин номли Бекобод металлургия заводи ва Мирзачўл районидаги В. И. Ленин номли совхоз коллективларининг доҳий юбилейи шарафига олган социалистик мажбуриятлари барча ишчилар қатори бизларга ҳам янги куч-ғайрат бағишлади. Бу аҳд доҳиймизнинг муборак бир асрлик тўйига аталгани қалбларни қувончга тўлдиради. Ҳар бир кишини бу катта тўйга арзигулик туҳфа билан боришга ундайди.

Бизнинг коллективимиз ҳам ана шу ягона, эзгу ният билан меҳнат қилмоқда. Ҳар тонгда ишга отланар эканмиз, дилимизда доҳий номини бир карра ёд этамиз.

Коллективимизнинг ҳар бир аъзоси ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, ишчи номини муносиб шарафлаб келмоқда. Уларнинг кўпчилиги станок ёнида суяги қотган, ўз касби билан бир умр фахрланадиган кишилардир. Бундай ишчилар билан бирга ишлаётганингни ўйласанг, кучингга-куч қўшилгандай туюлади. Ҳа, ўз олдига қўйилган ҳар қандай вазифани уддалай оладиган ажойиб коллективимиз бор.

Корхонамизда доҳий юбилейи шарафига мусобақа қизғин тус олган шу дамларда коллективимиз ҳамиша олдинги сафда келаётгани билан фахрланамиз. Ишчиларимиз коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номга яраша баракали меҳнат қилмоқдалар. Тўғрисини айтганда, шу корхонада ишлаётганимга 20 йилдан ошган бўлса, ҳозирдагидек жўшқин, ғайрат-шижоат, ўзгача завқ-шавқ билан меҳнат қилинганини кўрганим йўқ. Боиси равшан, албатта: фикри-зикримизда — В. И. Ленин юбилейи!

Коллективимиз бу улуғ санани ўзлари учун энг катта имтиҳон, деб билмоқдалар. Шунинг учун ҳам меҳнатимиз натижаси кундан-кунга баракали бўляпти. Куни кеча бригадамиз ишчилари беш йиллик юзасидан ўз зиммаларига олган топшириқни муваффақиятли адо этганликлари ҳақида рапорт бердилар. Бу Ленин юбилейига бағишлаган армуғонимизнинг дебочаси!

Ҳали тўй тантаналаригача анча вақт бор. Биз унгача янги-янги меҳнат совғалари тайёрлашга бел боғладик. Бу — термист Юрий Варгиннинг ҳам, фрезерловчи Петро Кривошей ва йўнувчи Николай Колмаковларнинг ҳам, қуйингчи, ҳаммаҳамманинг қатъий қарори. Аҳдимиз — фақат кўп маҳсулот беришгина эмас, шунингдек уни нуқсонсиз тайёрлаш ҳамдир. Биз асосан янги хилдаги экскаваторлар учун шестерня ва бошқа деталлар ишлаб чиқарамиз. Деталь тайёрлашнинг янги-янги технологияларини жорий қилиш, меҳнатни илмий ташкил этиш, ички имкониятларни ишга солиш бораларида ҳам режаларимиз катта.

Р. ЙЎЛДОШЕВ,
Тошкент экскаватор заводининг коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи.

МОСКВА. Қизил майдон. 1919 йил 25 май. В. И. Ленин шаҳар меҳнаткашлари олдида нутқ сўзламоқда.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 25 ЙИЛЛИГИГА

Ғанитой Мамаёқуб билан Борисни ёнига имлаб, рельс остини тез очишни тайинлайди. Икки Толяга зарядни қопдан олиб, шнурни боғлаб тайёрлашни буюради. Ҳамма иш тайёр бўлади. Заряд рельс остига ўрнатилади. Дўстлар ўзларини четга олган вақтларида қаердандир фашист соқчиси пайдо бўлиб, Ғанитойнинг рўпарасидан чиқиб қолади, — хальт, тўхта! — деб қичқириб, унга ўқ узади. Ғанитой чап қўлидан яраланади. У яраланган қўлини маҳкам ушлаб, шерикларига ўзларингни панага олинглар, деб буйруқ беради. Қўпорувчилар бир зумда бутазор ичига кириб ғойиб бўладилар. Пулемётчи Маликов бу вақтда ёрдамга етиб келиб, ўт очаётган душман ҳамласини тўсиб туради. Ғанитой темир йўл полотносини портлатади. Партизанлар ўзларини таъқиб этишга йўл қўймайдилар ва лагерга эсон-омон кириб боришади. Бу Ғанитойнинг олтинчи жасорати эди.

Ғанитойнинг қўл суяги шикастланган эди. Шунинг учун икки ойгача даволаниб ётди. Қўли тузалиб, ҳаракатга кела бошлаганда Дерябинга учраб, топшириқни бажаришга тайёр эканлигини айтди.

Ғанитой яна ўзининг қадрдон группасида. Мамаёқуб, Борис ва икки Толя Ғанитойнинг тузалиб группага қайтганлигидан беҳад хурсанд эдилар. Йўлбошловчинг мард бўлса, кўнглинг парвоз этади. Дадил, қўрқмас ва тадбиркор Ғанитой ўз шерикларининг кучига-куч, ғайратига ғайрат қўшиб, уларнинг меҳрини ошириб, ҳамма вақт ғалабага етакловчи йигит эди. Энг қалтис ишларни у ўз гарданига оларди. Агар иш бир ўзининг қўлидан келмаса, у вақтдагина дўстларига маслаҳат ташлаб, уларнинг ёрдамига таянарди.

Ғанитой тузалиб чиққанидан кейин бир ярим ой ичида ўз группаси билан биргаликда фашистларнинг тўрт эшелонини жарга қулатди. Тўрт эшелон ҳазилакам гап эмас. Юзлаб фашист босқинчилар мажақланган вагонлар остида ўз ажалларини топишди. Ўқ-дори яшиклари майдалаб ташланди. Ҳарбий машиналар пачақланиб, ишдан чиқарилди. Бир ярим ой ичида Ғанитойнинг тўққизинчи жасорати бутун партизанлар ўлкасига ёйилди. Унинг номини ҳар бир партизан ҳурмат билан тилга олиб, бу группанинг ишини фахрланиб сўзлайдиган бўлиб қолишди. Ғанитойнинг кўкрагида «Ватан уруши партизани» медали ва «I-даражали Ватан Уруши» ордени порлай бошлади.

Душман қўшинларини фақат темир йўл изларидагина эмас, балки уларни дуч келган жойларда ҳам яксон этиш Ғанитойнинг асил нияти эди. У гоҳи кунлари ўз шерикларини ёнига олиб, тош йўлларга, автомагистралларига «ов»га чиқарди. Гоҳида отряд командири Владимир Павлович Дерябиннинг ўзи йигитларни «ов»га олиб чиқарди.

Бир куни Дерябин Ғанитойни учратиб — эртага мен билан бирга юрасан, фашистлар автомагистралдан тез-тез ўтадиган бўлиб қолишди, бир адабини бериб қўяйлик, — деди.

Ноябрь ойининг охирлари эди. Дерябин ўн кишини ёнига олиб, тош йўлга пистирмага чиқди. Бу пистирма Березин районининг Мартиновка қишлоғи яқинидаги тош йўлга қўйилди. Пистирмада турганлар орасида Ғанитой ҳам бор эди. Бир маҳал автомашиналар колоннаси йўлда кўринди. Дерябин колонна яқинлашиб келганда, унга ўт очишга буйруқ берди. Олдинда келаётган бир енгил машина ва унинг орқасидан йўл олган уч юк машинаси ўққа тутилди. Жанг қисқа, лекин шиддатли бўлди. Душманнинг фронтга қараб кетаётган тўрт машинаси мажақлаб ташланди. Олтмиш солдати ўлдирилди, 30 дан ортиқ фашист яраланиб, жанг майдонида қолди. Бу Ғанитойнинг ўнинчи жасорати эди.

Тош йўлдан қайтгандан кейин Ғанитой Дерябинга учраб, — мени темир йўлни портлатишга юборинг. Кичик «ов» қилса ҳам катта нарсага қўл урса соз экан. Фашистлар кетаётган вагонлар қарсиллаб, ағдар-тўнтар бўлишига нима етсин, — деб илтимос билан туриб олди.

— Бўпти, бўлмаса, эртага яна рельс жангига борасан, — деди Дерябин.

Эртаси куни Ғанитой ўз шериклари билан Минск—Борисов темир йўл магистрали яқинида пайдо бўлди. Мамаёқуб 11 килограмм келадиган тол зарядини елкалаб олган. Липки қишлоғи яқинидан ўтган темир йўл полотносини портлатишга қарор қилинди.

Йигитлар икки шпал орасидаги тош-шағални белкуракча ва ханжар учи билан бирпасда ковлаб, зарядни рельс остига ўрнатдилар. Ғанитой шнурни текшириб кўрди. Ҳамма иш жойида.

— Қани, орқага кетдик, — деди қишлоқ четидаги уйдан секин юриб келаётган фашист қароқчиларидан кўзини узмай. Вақт тонгга яқинлашиб қолган. Ғира-шира қоронғулик йигитларга оқ йўл тилаб уларни ўз пардаси остига олган. Фашист соқчилари автоматларини бўйинларига осиб олиб темир йўл изларини кузатиб, олисдан кела бошладилар. Улардан бири хомуза тортди. Шу вақт поезд ҳарсиллаб келиб қолди. Ҳарсиллаган поезд, хомуза тортган фашист қасоскорлар ҳукми билан портлатилиб, пачақлаб ташланди. Ҳа, портлаш натижасида паровоз ва беш вагон тахта-темир парчаларига айланди. Қолган ўн вагон устидаги ҳарбий-техника билан бирга шикастлантирилди. Поездни қўриқлаб келаётган соқчиларнинг ҳаммаси ўлдирилди. Бу йўлда қатнов 12—15 соат тўхтаб қолди. Бу Ғанитойнинг ўн биринчи жасорати эди.

Ғанитойнинг бу жасоратини «Искра» отрядининг тавсияси билан «Разгром» партизанлар бригадаси юксак қадрламоқчи бўлди. Бригада қўмондонлиги Ғанитой Тошниёзовнинг немис-фашист босқинчиларга қарши курашда жуда катта жасорат кўрсатиб келаётганлигини ҳисобга олиб, уни Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини беришга лойиқ топиб, ҳужжатларини расмийлаштириб, Москвага, ўртоқ П. К. Пономаренко номига юборади. Бироқ бу тавсиянома ва бошқа ҳужжатларни Москва олиб бораётган самолёт душман зенит тўпларига учраб, йўлда ҳалок бўлади.

Партизанлар отряди самолётдан ва ундаги ҳужжатлардан дарак топиш умиди билан яшайди. Бироқ улардан натижа бўлмайди. Бу орада партизанлар ўлкасида рельс жанглари яна қизиб кетади. Совет армиясининг қаттиқ зарбаларига дуч келиб, умри тугаб бораётган немис-фашист қўшинлари ўта ваҳшийлик қиёфасига кириб, йўлида дуч келган ҳар бир нарсани куйдириб-ёндиришдан тоймайди. Қафасга тушган йиртқичдай телбаланиб қишлоқ ва шаҳарларга ўт қўярди. Гуноҳсиз одамларни кўплаб қириб ташлар, чоҳларга тириклай кўмарди.

Партизанлар фашист газандаларининг ҳамма ваҳшийликларига қарши қаттиқ қасос жангларини олиб борадилар. Тошкентлик йигит Ғанитой, наманганлик дўсти Мамаёқуб Холиқов ва бошқа дўстларини ёнига олиб, қардош Белоруссия ерларини яшил вабо тўдаларидан тозалаш учун ўз жонини аямай жанг қилар эди. Эшелон устига эшелонларни жарга қулатар эди.

Ғанитой 1944 йилнинг апрель ойида ўн тўртинчи марта темир йўл эшелонини портлатиш учун ўз шериклари билан бирга йўлга чиқади. Ғалаба кунлари яқинлашиб қолган эди. Белоруссиянинг кўп шарқий районларини шавкатли Қизил Армия қўшинлари гитлерчи босқинчилардан тозалаб, бу ерларга озодлик олиб келаётган эди. Ғанитой эрта-индин қадрдон Қизил Армия билан учрашаман, улар сафига яна қўшилиб, душманни батамом енгиб, уйга ғалаба билан қайтаман деб ўйларди.

Ғанитой, Мамаёқуб, Борис ва адаш Толяларни ёнига олиб, темир йўл изига чиқади. Навбатдаги тол зарядини қўйиб тез юриб келаётган товар составини портлатиб юборади. Паровоз вагонлар билан бирга пастликка парча-парча бўлиб ағанаб тушади. Ғанитой топшириқни муваффақиятли бажариб, дарахтзорлар орасидан лагерь томон келаётган эди. Ағдарилган эшелондан хабар топган гитлерчи соқчилар Ғанитойлар йўлидан чиқиб қолади. Бу воқеа Смолевичи районининг Петровичи қишлоғи яқинида содир бўлади. Ватан хоинлари фашист соқчиларига Тошниёзов группасининг қайтиш йўлини айтиб берган бўлади. Отишма бошланиб кетади. Ғанитой оғир яраланади. Шерикларига: «Сизларни ҳимоя қилиб, фашистлар йўлини тўсиб тураман. Володяга бориб топшириқ бажарилганини хабар этинглар» дейди. Мамаёқуб «Сени ташлаб кетмаймиз, биз ҳам ёнингда қоламиз. Охирги қонимиз қолгунча фашист газандаларига қарши жанг қиламиз» дейди. Бошқа йигитлар ҳам ўринларидан силжимай бостириб келаётган фашистларни ўққа тута бошлайдилар. Бироқ қишлоқ томондан душманнинг янги-янги кучлари автомат ва пулемётлардан ўқ узиб ёпирилиб кела бошлайди. Ғанитой ўзи учун тўрт шеригини ҳам ҳалок бўлишини истамайди. У дўстларига қараб қатъий буйруқ беради: — дўстларим, менинг сўзимни иккита қилманглар, сизлар орқага қайтинглар. Ғанитой Ватан олдидаги ўз бурчини бажариб, она-ерга бош қўйди денглар...

Ғанитой автоматга дам бермай ўқ сочарди. У дарахтзорлар орқасидан орқага қайтган дўстларини кўздан ғойиб бўлиб кетишларини бир пас кузатиб турди, сўнг душманга ўқ очишни кучайтириб юборди. Ғанитой атрофида отишма кучайиб кетганлигини сезди. Душман ҳар томондан бостириб келиб, жанг майдонида фақат бир жангчи ётганлигини кўрди. Ғанитой ҳамма ўқини отиб бўлган эди. У охирги ўқни ўзига сақлаб қолди. Дўстларига айтганидай Ватан олдидаги бурчини садоқат билан оқлаб, бошини она ер хокига қўйди. Фашистлар тириклай ёки ўлик ҳолда қўлга туширилса, 10 минг марка инъом этган ва кўпдан бери қидириб юрган даҳшатли рақибларининг бири устидан автоматларини унга тўғрилаб, қалтираб турар эдилар. Уни тирилиб, яна ғойиб бўлишидан хавфсираётгандай, унинг атрофини ўраб олишган эди. Қишлоқ деҳқонлари Ғанитой жасадини душман қўлидан қандай йўл билан бўлмасин ажратиб олиб, партизанлар билан биргаликда ҳурмат билан дафн этиш йўлларини ўйлар эдилар.

Кўп вақт ўтмай, Ғанитой жанг қилиб ҳалок бўлган ерга Қизил Армия жангчилари етиб келишди «Разгром» партизанлар бригадаси Ғанитойни Клиник қишлоғидаги ўртоқлик мозорига дафн этишди. Хотирасини ҳурмат қилиб, бутун қишлоқ аҳли, бутун партизанлар бригадаси унинг қабри ёнидан бош эгиб ўтишди. Қабри баҳор гуллари билан кўмилди. Қуроллардан ўқ узилиб, салют берилди.

Белорус халқи Ғанитойни ўзининг қаҳрамон фарзанди деб билади ва унинг хотирасини зўр ҳурмат билан эслаб келмоқда. Минскдаги Ватан уруши музейидаги унинг портрети ва ўн тўрт жасорати ҳақидаги ҳужжатларини ҳар куни юзлаб, минглаб кишилар келиб кўрмоқдалар.

Белоруссия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг партия архивида мана бундай ҳужжат сақланиб келинмоқда:

«Ўртоқ Ғанитой «Разгром» партизанлар бригадасининг «Искра» партизанлар отрядига 20.04. 42 йилда келди.

У душман эшелонларини портлатиш юзасидан ташаббус кўрсатганларнинг биринчиларидан эди. Унинг номи фақат «Разгром» бригадаси партизанлари орасидагина эмас, балки бошқа бригадаларда, шунингдек маҳаллий аҳоли орасида ҳам маълум эди.

Олти кишидан иборат бўлган қўпорувчилар группасининг қўрқмас командири душманнинг ўн тўрт эшелонини портлатиб, жарга қулатди. Ўртоқ Тошниёзов бир неча бор ярадор бўлишига қарамай, фашист газандаларига қарши чексиз қаҳру-ғазаб билан жангга кирди.

1944 йилнинг март ойида темир йўл районида темир йўл эшелонини портлатиш юзасидан топшириқни бажараётганида душман қуршовида қолади.

Тенгсиз қаттиқ жангда у яраланади. Гитлерчилар уни тириклай қўлга олмоқчи бўладилар. Бироқ қўрқмас портлатувчи командир душман қўлига тирик тушишни хоҳламайди. Кўп қон тўкилишига қарамай, душманни ўзига яқин келтириб, ўз автоматидан ўт очиб, дуч келган душманни отиб ташлайди. Бироқ совет халқининг содиқ фарзанди ўзининг жисмоний кучсизланиб бораётганини сезиб, ортиқча ўқ узолмаганига кўзи етади ва шундан кейин ўзига ўқ узади.

Унинг қаҳрамонона ҳалокати ҳақидаги хабарни партизанлар ва маҳаллий аҳоли эшитади. У ҳалок бўлган кун мотам кунига айланади.

«Разгром» партизанлар бригадасининг қўмондонлиги ўртоқ Ғанитой Тошниёзовни Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини беришга тавсия этган.

Ўртоқ Ғанитой Тошниёзов Смолевичи районининг Кленник қишлоғидаги ўртоқлик мозорига дафн этилган».

Биз Ғанитой Тошниёзовнинг ўн тўрт жасорати ҳақида сўз юритдик. Биз яқинда Белоруссияга бориб, унинг қабрини зиёрат этдик. Ғанитойнинг ҳозир ҳаёт бўлган жанговар дўстлари, у яшаб жанг қилган жойлардаги маҳаллий аҳоли унинг номини зўр ҳурмат билан тилга олиб, бундай қаҳрамонларнинг номи асло унутилмаслигини айтмоқдалар. Ғанитойдай жасоратли фарзандлари билан она Ватанимиз, бахтиёр халқимиз ҳар қанча фахрланса арзийди.

Ғанитой орзу қилган гўзал, эркин ҳаётнинг оромбахш қучоғида унинг хотирасини ёдга олиб, ушбу лавҳаларни қаламга олдик. Бу лавҳалар Ғанитой яшаган ва душманларга даҳшат солган жойларда, Белоруссия ўрмонларида ёзилди. Унинг хотираси ҳеч қачон ёддан кўтарилмайди. У халқимизнинг ҳақиқий, ўлмас қаҳрамонларидан бири эди.

Адҳам РАҲМАТ,
НАЗАРМАТ.
Тошкент—Минск.
1969 йил ноябрь.

(Давоми. Боши газетамизнинг 7, 8, 9 ва 13 январь сонларида).

Л. Б. Шастри хотираси

Ўзбекистон пойтахти Ҳиндистоннинг собиқ бош Министри Лаъл Баҳодир Шастри вафот этган куннинг тўрт йиллигини ҳурмат билан хотирлади.

Тарихий Тошкент учрашуви вақтида Ҳиндистон делегацияси бошлиғининг қароргоҳи бўлган шаҳар ташқарисидаги дачада жойлашган уйга 11 январь куни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар министри М. Турсунов, республика министрлари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, Совет—Ҳиндистон маданий алоқалари жамияти Ўзбекистон бўлимининг активлари, журналистлар келишди.

Шу кишилар зиёрат қилмоқ учун келган бино деворига Л. Б. Шастри барельефи тасвирланган ёдгорлик лавҳаси ўрнатилган. Совет Армиясининг жангчилари фахрий қоровулда туришибди.

Ёдгорлик лавҳасига гулчамбар қўйилади. Унинг лентасига: «Ҳиндистоннинг атоқли давлат арбоби Лаъл Баҳодир Шастрига. ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин» деган сўзлар ёзилган. Унинг ёнига Ўзбекистон ССР ҳукумати номидан гулчамбар қўйилади. Ҳиндистон, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг давлат гимнлари янграйди. (ЎзТАГ).

●

ҚАРДОШ ШАҲАРГА ТАБРИКНОМА

Ўзбекистоннинг Чирчиқ шаҳри билан Бирлашган Араб Республикасининг ёш индустриал маркази—Асвон кўп йиллардан бери қардош тутиниб келмоқда. Чирчиқнинг ишчи ва хизматчилари дўст араб давлатининг барча экономикасини ривожлантириш учун янги кенг уфқлар очиб берган улкан Асвон гидроузели қурилишига қўшган ҳиссалари тўғрисида фахрланиб гапирадилар. Улар Бирлашган Араб Республикасига, жумладан, Асвонга трансформатор подстанциялари, қишлоқ хўжалик машиналари ва бошқа маҳсулотлар юбормоқдалар.

Чирчиқ жамоатчилиги вакилларининг яқинда бўлиб ўтган йиғилиши Асвон гидроузели қурила бошлаганининг 10 йиллигига бағишланганди. Шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари А. Ф. Галочкин ва сўзга чиққанлар шаҳарнинг барча меҳнаткашлари номидан араб дўстларни шонли сана билан табрикладилар.

Нутқ сўзлаган мисрлик Муҳсин Одам Умарни йиғилиш аҳли қизғин кутиб олди.

(ЎзТАГ).

Павел Иванович БЕЛЯЕВ

Москваликлар, бутун мамлакатимиз СССРнинг донги кетган космонавт учувчиси, космосни биринчи бўлиб забт этувчиларнинг бири, Совет Иттифоқи Қаҳрамони полковник Павел Иванович Беляев билан чуқур қайғу ичида видолашмоқдалар.

12 январдагидек 13 январда ҳам минг-минглаб кишилар ватаннинг шонли фарзанди билан сўнгги марта видолашмоқ учун Совет Армиясининг Қизил байроқли М. В. Фрунзе номидаги Марказий уйи залига қараб йўл олдилар.

Марҳумнинг дўстлари ва бирга ишлаган ўртоқлари — СССР космонавт учувчилари Г. С. Титов, А. Г. Николаев, В. В. Николаева-Терешкова, К. П. Феоктистов, А. А. Леонов, Г. Т. Береговой, В. А. Шаталов, Б. В. Волинов, А. С. Елисеев, Е. В. Хрунов, Г. С. Шонин, В. Н. Кубасов, А. В. Филипченко, В. Н. Волков, В. В. Горбатколар фахрий қоровулда турадилар.

Вьетнам Демократик Республикасининг СССРдаги элчихонасининг дипломатик ходимлари келишди. Чет давлатларнинг Совет Иттифоқидаги элчихоналари ҳузуридаги ҳарбий атташелар, ҳарбий-денгиз ва ҳарбий-ҳаво атташелари мотам вахтасида турибдилар.

СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси Ю. И. Палецкис, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, КПСС Москва шаҳар комитетининг секретарлари, Совет Иттифоқи Маршаллари ва қўшин турлари маршаллари, Совет Армияси ҳамда Ҳарбий-Денгиз Флотининг генераллари ва адмираллари фахрий қоровулда турдилар.

...Соат 13.00. Қизил байроқли залга кириш тўхтатилади. П. И. Беляевнинг қариндош-уруғлари ва яқинлари тобут ёнида қолади.

Сўнгги видолашув дақиқалари, мотам марсияси садолари остида тобут Совет Армиясининг Марказий уйидан олиб чиқилади ва катафалкага ўрнатилади. Мотам маросимининг қатнашчилари Новодевичье қабристонига қараб йўл оладилар.

П. И. Беляев хотирасига бағишланган мотам митингини КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Советя Президиуми ва Совет ҳукуматининг топширувига биноан дафн этиш комиссиясининг раиси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. В. Смирнов очди.

КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари В. Я. Павлов Москва меҳнаткашлари номидан гапирди.

СССР космонавт учувчиси полковник А. А. Леонов П. И. Беляевнинг вафоти тўғрисида зўр қайғу-алам билан гапирди. Ундан жудо бўлганимизга ишониш қийин, дейди А. А. Леонов. Совет халқи, Коммунистик партия ва Қуролли Кучлар жангчилари бошига тушган оғир мусибат қалбларимизда, Павел Иванович Беляевнинг дўстлари ва ўртоқлари қалбида жуда оғир жудолик ҳисларини туғдирди. У 1960 йилда биринчи группа билан космонавтлар отрядига келди. У бизнинг оғамиз бўлиб, ҳаммамиздан кўра кўпроқ тажрибага эга эди. Чуқур билими, ҳаётий тажрибаси, принципиаллиги учун, саховати ва самимийлиги учун космонавтлар уни севар ва ҳурмат қилишар эди. Шунинг учун ҳам П. И. Беляев бир неча бор партия ташкилотининг секретари қилиб сайланди.

Ана шу ажойиб киши, деди А. А. Леонов, мен учун айниқса яқин ва бениҳоя азиздир. Ердаги ишларгина эмас, балки фазодаги ишлар ҳам бизни ўзаро маҳкам боғлаган эди. Биз биргаликда тайёрландик ва 1965 йилнинг март ойида «Восход-2» кемасида очиқ космосга чиқишдан иборат мураккаб экспериментни амалга оширдик. Павел Иванович шу парвозда менинг командиримгина бўлиб қолмай, балки энг яқин дўстим ва маслаҳатгўйим ҳам эди. Кемага қайтиб келганимда унинг зўр шодлик билан мени қучоқлаб ўпганлиги эсимдан чиққани йўқ.

Биз, космонавтлар, деди сўзининг охирида А. А. Леонов, Коммунистик партияни, ҳукуматни, совет халқини ишонтириб айтамизки, космосни тадқиқ этиш ва ўзлаштириш соҳасидаги ишни муносиб давом эттираверамиз. Бизнинг жанговар дўстимиз ўзининг бутун куч-ғайратини шу ишга бағишлаган эди.

* * *

Мотам митинги тамом бўлди. Совет Иттифоқи Давлат гимнининг садолари янграйди. Милтиқлардан бир йўла отилган ўқ садолари остида П. И. Беляев жасади солинган тобут қабрга туширилади.

Москва ҳарбий округи қўшинларининг бўлинмалари сўнгги марта ҳарбийларча ҳурматни бажо келтириш учун тантанали марш билан П. И. Беляев қабри олдидан ўтадилар.

(ТАСС).

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР · ОДАМЛАР · ВОҚЕАЛАР

СССРнинг пльзенлик дўстлари тузган режалар

ПРАГА, 12 январь. (ТАСС). Чехословакия—Совет дўстлиги союзининг Пльзень шаҳридаги ташкилоти 1970 йилга мўлжалланган тадбирларнинг катта программасини ишлаб чиқиб, тасдиқлади. Унда йилнинг асосий воқеалари — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги ва Чехословакия Совет Армияси томонидан озод қилинганлигининг 25 йиллигига алоҳида эътибор берилган. Ана шу шонли саналарга бағишланган тантанали йиғилишлар ва намойишлардан ташқари Пльзенда бир қанча виставкалар ташкил этилади, жамоат конкурслари ўтказилади, совет санъат усталари иштирокида концертлар берилади.

Ғарбий Чехия областининг асосий шаҳри аҳолиси мамлакат озод бўлган куннинг 25 йиллигига бағишланган тантаналарда қатнашмоқ учун Пльзен шаҳри қадимдан дўст тутинган Харьков шаҳридан делегация таклиф қилди.

ЛАОС ХАЛҚИНИНГ ТАЛАБИ

ХАНОЙ, 12 январь. (ТАСС). Лаос ватанпарварлар фронти марказий комитетининг бош секретари ва 1962 йилда Лаос масаласи юзасидан Женевада тузилган битимларни бажарувчи миллий комиссиянинг аъзоси Фуми Вонгвитит Каосан Патет-лао агентлиги мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: Қўшма Штатлар Лаосга қарши «Алоҳида уруш» деб аталган уруш шаклида агрессия қилиб келмоқда. АҚШ «яшил қалпоқликлар» бўлинмаларидан ва Таиланд қисмларидан фойдаланиб, шунингдек Лаоснинг озод қилинган ҳамда ватанпарвар кучлар назоратида бўлган жойларини қаттиқ бомбардимон қилиб, ана шу «алоҳида уруш» доирасини кенгайтирмоқда. Ф. Вонгвитит Вьетнам Информация агентлиги тарқатган суҳбатда ана шу гапларни айтди.

Лаос ватанпарварлар фронти, деб уқтириб ўтди у, Лаос халқининг миллий мустақиллик принципи асосида тинчликка интилаётганлигини ҳурмат қилиб, Лаос масаласини оқилона ва адолатли ҳал этиш учун тинмай курашиб келмоқда. Биз Қўшма Штатлар Лаос ишларига аралашиш ва агрессия қилиш йўлидаги ҳар қандай хуружларни муҳим, токи Лаос халқи ўз ишларини 1962 йилда Лаос масаласи юзасидан Женевада тузилган битим асосида ҳал эта оладиган қулай вазият вужудга келтирилиши керак, деб ҳисоблаймиз.

ОШКОРА ТАЛОНЧИЛИК

ГУАЯКИЛЬ. (ТАСС). «Пуэбло» газетаси статистика маълумотларини ўрганиш асосида қуйидагиларни ёзади: Эквадорда хўжайинлик қилаётган чет эл монополияларининг фойдаси уларнинг сарфлаган капитал маблағлари миқдоридан ортиқдир. Чет эл монополиялари, асосан Америка монополиялари 1965 йилдан тортиб,1968 йилгача жами 64.4 миллион доллар сарфлаган бўлсалар, 79 миллион долларга эга бўлдилар. Чет эл қарзларини олганлик учун тўланадиган жуда кўп процентларни ҳам ана шу кейинги рақамга қўшиш керак.

Газета қуйидагиларни таъкидлайди: «империалистлар мамлакатнинг саноатини ривожлантиришдан манфаатдор эмаслар», улар ўз капиталларини савдо-сотиқ, хизмат кўрсатиш, банан, кофе, какао тайёрлаш ва экспорт қилиш саҳаларига, яъни энг кўп фойда келтирадиган соҳаларига сарф қилмоқдалар.

ХУНУК ИСТИҚБОЛЛАР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС. Бу йил Америка фермерларининг аҳволи ғоят мушкул бўлади. АҚШ деҳқончилик министрлигининг ҳозирданоқ айтишича, 1970 йилда мамлакатда қишлоқ хўжалиги билан шуғулланишни тўхтатиб қўйишга мажбур бўладиган фермерлар миқдори тағин ҳам ортади.

Айни вақтда мамлакат қишлоқ хўжалигида капитални марказлаштириш, йирикроқ фермаларнинг майда фермаларни бартараф қилиш жараёни давом этаверади. Фермалар сони 1960 йилдагига нисбатан 28 процент камаяди, деб таҳмин қилинмоқда.

ИНЖЕНЕР ДИПЛОМИ БИЛАН

РАНГУН. (ТАСС). Бирма иттифоқининг миллий техника кадрларни тайёрловчи Рангун технология институтида бешинчи марта чиқариш маросими ўтказилди: институтни битириб чиққан 233 киши турли ихтисослар бўйича инженер дипломлари олди. Совет мутахассислари бу соҳада кўп хизмат қилдилар. Улар Бирмага миллий кадрлар тайёрлашда катта ёрдам бермоқдалар.

Рангун технология институтининг ректори чиқариш маросимида ҳозирги вақтда мамлакатда техника соҳасида олий маълумотли 2000 га яқин мутахассис бор, деди. Яқин йиллар ичида, деб таъкидлади у, институтни ҳар йили 500 га яқин киши тамомлаб, инженер бўлиб чиқади.

АҚШда туғилиш камаймоқда

ВАШИНГТОН, 12 январь. (ТАСС). Ўтган ўн йил мобайнида Қўшма Штатларда туғилиш 35 процент камайди. Ҳозир мамлакатда туғилиш даражаси АҚШнинг бутун тарихи мобайнидаги энг паст даражага тушиб қолди. Висконсин университетининг профессори Норман Райдер қилган ҳисобларга қараганда, урушдан кейинги даврда мамлакат аҳолиси энг кўп ўсган 1957 йилга нисбатан (ўша йили ҳар ўн минг аҳоли ҳисобига 253 чақалоқ туғилган эди) 1968 йилда 10 минг аҳоли ҳисобига атиги 174 чақалоқ туғилди. Америка оиласининг ўртача сони ҳам камайди. Илгари ҳар ўн оилага ўрта ҳисобда 33 чақалоқ тўғри келган бўлса, ҳозирги вақтда атиги 28 бола тўғри келади.

ТИРИКЧИЛИК ҚИММАТЛАШИБ БОРМОҚДА

ПАРИЖ, 12 январь. (ТАСС). Францияда юбориладиган почтанинг бир қанча турлари тарифлари 50 процентдан кўпроқ оширилганлиги, шунингдек автомобиллар учун страхование бадали 1 апрелдан бошлаб 5 процент кўпайтирилажаги эълон қилинди.

Мамлакатда янги йилнинг биринчи кунларида автомобиль, пўлат, алюминий ва никель нархи ошди. Бир қанча озиқ-овқат маҳсулотларининг нархлари ҳам кўтарилди, темир йўлларда қатнов ҳақи ошди.

17 ЯНВАРДА Совет Армиясининг Польша қўшинларига қарашли биринчи армия билан биргаликда Варшава шаҳрини немис-фашист босқинчиларидан озод қилинганига 25 йил тўлади.
Суратда: Варшавада охирги йиллар ичида бунёд этилган турар-жой районларидан бири.
ЦАФ-ТАСС фотоси.

САЙЕРА Восиқова тўққиз йилдан буён кинофильмлар прокати республика конторасида ишлаб келади. Унинг касби кам учрайдиган касблардан. Бу қиз фильмлар лентасини текшириб кўради. Сайёрахон қўлидан неча юз минг метр пленкалар ўтган. Ўртоқ Восиқова ўз меҳнатини жамоатчилик фаолияти билан муваффақиятли қўшиб олиб бормоқда. Ёш коммунист Восиқова коллектив комсомол ташкилотининг секретари ҳамдир.

Л. Глауберзон фотоси.

МУҲИМ КАМПАНИЯ

Эртага бошланадиган бешинчи Бутуниттифоқ аҳолини рўйхатга олиш кампанияси ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган сиёсий кампаниядир.

Аҳолини рўйхатга олиш программаси қатор саволлардан иборат бўлиб, улар рўйхат варағига ёзиб қўйилган. Бу саволларга мамлакатнинг ҳар бир граждани ёки аҳолини айрим группаларидан жавоб олиниши мумкин. Мазкур програма қуйидаги формалардан иборат:

1-ФОРМА — ялпи рўйхатга олиш варақаси.

2-ФОРМА — сайланма рўйхатга олиш варағи.

3-ФОРМА — уй-рўзғор ишлари ва шахсий ёрдамчи хўжаликда машғул бўлган меҳнат ёшидаги шахслар учун сўроқ варақаси.

4-ФОРМА — аҳолининг яшаб турган жойидан иш ёки ўқиш жойигача ҳаракатини ҳисобга олиш бўйича бланк.

Бу йилги аҳолини рўйхатга олишнинг ўзига хос томони шундан иборатки, унинг программаси ялпи рўйхат саволларидан иборат бўлиб, бу саволларга барча аҳолидан жавоблар олинади. Бунга рўйхатдан ўтувчининг оила бошлиғига муносабати, унинг жинси, ёши, оилавий аҳволи, миллати, ўз она тили ёки СССР халқларининг бошқа бир тилида сўзлашиши, маълумот даражаси, ўқиётган жойининг қандайлиги, турмуш воситалари манбаи каби саволлар киради.

Сайланма рўйхатга олиш варақаси эса, аҳолининг атиги 25 процентидан олинган жавоблар билан тўлдирилади. Бу варақада иш жойи, 1969 йилгача ишлаган вақти, машғулоти, ижтимоий группаси ва кўчиб ўтганлиги ҳақидаги қўшимча саволлар киритилган. Сайланма рўйхат варақасига ҳар тўрт квартира, ёки бир квартирали уй, изба, ётоқхона хонасидан биттасида яшаб турган аҳолидан олинган жавоблар ёзилади.

Ялпи эмас, балки сайланма рўйхатга олиш шу мақсадда амалга ошириладики, бу тадбир рўйхатга олишни ўтказиш ва бундан тўпланган материалларни қайта ишлаш учун сарфланадиган пул ва меҳнат харажатлари анча тежалади.

3-формадаги саволлар бўйича олинган жавоблар аҳолининг составн, меҳнатга лаёқатли ёшдаги (эркаклар 16—59 ёш, аёллар 16—54 ёш) уй-рўзғор ҳамда шахсий ёрдамчи қишлоқ хўжалигида машғул бўлган аҳолининг составн, жинси, ёши, маълумоти, касби, ҳақидаги батафсил маълумотларни олиш имконини беради. Шунингдек, бунда мазкур аҳоли қандай шароит бўлганда (болаларни ясли ёки боғчага жойлаштириш, тўла бўлмаган иш кунига эга бўлган ишга жойлашиш, турар-жойи яқинидан иш топиш ва ҳоказолар), ижтимоий ишлаб чиқаришда иштирок эта олиши мумкинлиги ҳақида ҳам маълумот олинади. Бу формада аёллар учун қўшимча равишда улар 16 ёшдан кичик бўлган нечта болалари бор, уларни болалар муассасасига, мактаб-интернат ёки куни узайтирилган мактаб группаларига жойлаштириш талаб этиладими — ана шундай саволлар ҳам кўзда тутилган.

1970 ЙИЛ АҲОЛИНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ПРОГРАММАСИ

Бундай маълумотлар шунинг учун ҳам зарурки, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг тўхтовсиз ривожланиб бориши ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларни қондириш мақсадида тобора янги ишчи кучларини жалб этишни тақозо қилмоқда. Шу хилдаги маълумотлар меҳнат ресурсларидан қандай фойдаланилаётганлиги ёки фойдаланилмаётганлигининг даражасини белгилаш имконини беради ҳамда бу ресурсларни ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этиш бўйича зарур тадбирларни ишлаб чиқиш учун йўл очиб беради.

4-форма рўйхатга олиш программасига шунинг учун киритилганки, бунда «маятник миграция» деб аталмиш ҳодисанинг қай даражада эканлиги, ҳисобга олинади. Бу форма бўйича белгиланган саволларга ишчилар, хизматчилар, олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг талабалари ўзлари яшаб турган жойларидан иш ёки ўқиш жойларига кундалик қатновлари ҳақидаги жавоблар олинади. Бу форма Тошкент областининг ҳамма жойларида ҳам тўлдирилавермайди. Балки у Тошкент, Чирчиқ, Янгийўл шаҳарларида, Калинин, Орджоникидзе, Ўрта Чирчиқ ва Янгийўл районларида ҳисобга олинади.

Бу бланкни қуйидаги ишчи, хизматчи олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиётган студентлари тўлдирадилар:

а) Тошкент шаҳрининг бир районида доимий яшаб, шаҳарнинг бошқа районида ишлайдилар ёки ўқийдиган кишилар;

б) Тошкент шаҳрида доимий яшаб, шаҳар атрофидаги районларида ишлайдиган ёки ўқийдиган кишилар;

в) Тошкент шаҳрининг атрофидаги районларда доимий яшаб, Тошкентда ишловчи ёки Тошкентда ишлаётган кишилар.

Ана шу ҳақдаги маълумотлардан меҳнат ресурслари балансларини тузиш, шунингдек, шаҳар ва шаҳар атрофи транспорти аҳолига кўрсатаётган хизматни янада яхшилаш бўйича тадбирларни ишлаб чиқиш учун фойдаланилади.

Рўйхат варақалари ва сўров варақасидаги саволларга жавоблар ҳисобга олувчи киши томонидан жавоб бераётган кишининг сўзларига қараб ёзиб олинади. Бунда ҳисобчилар жавобларнинг тўғрилигини тасдиқловчи ҳужжатларни аҳолидан талаб қилмаслиги лозим.

Бироқ шуни эсдан чиқармаслик лозимки, ҳар бир саволга рўйхатга олинувчи тўғри ва аниқ жавоб бериши зарур.

Рўйхатга олиш аҳолига солиқ солиш масаласи билан ҳам, уй-жойдан фойдаланиш ёки прописка масаласи ёки шунга ўхшаш бошқа хил масалалар билан ҳам боғлиқ эмас. Рўйхатга олиш варақаси ёки сўров варақасида тўпланган аҳолининг составини характерловчи маълумотлар ялпи йиғинди кўрсаткичларни ишлаб чиқиш учунгина фойдаланилади. Рўйхатга олиш ходимларига улар ёзиб олган жавобларнинг мазмунини ҳеч кимга, у ким бўлишидан қатъий назар сўз очиш ман қилинади.

Рўйхатга олиш материаллари халқ хўжалиги маданияти ҳамда халқ моддий фаровонлигини оширишни ривожлантириш бўйича зарур тадбирларни йиғма кўринишда ишлаб чиқиш соҳасида давлат ва хўжалик бошқарув органлари ва илмий муассасалари ишида зарур қўлланма бўлади. Шунинг учун ҳам аҳоли рўйхатга олишнинг барча маълумотлари тўғри ва ишонарли бўлишидан манфаатдордир.

Р. САЙФУЛЛИН, область статистика бошқармаси бошлиғининг ўрин босари.

БРЯНСК шаҳрида В. И. Лениннинг 100 йиллигига бағишланган виставка очилди. Унда шаҳар меҳнаткашларининг қўлга киритган ютуқлари акс эттирилган. Суратда: виставка залларидан бирида.

И. Рабинович фотоси.

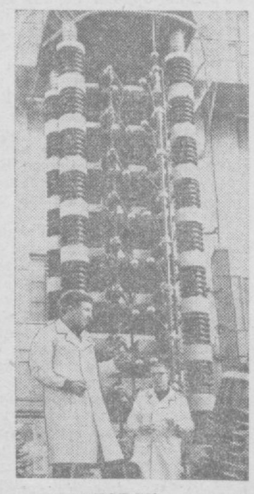

СВЕРДЛОВСК шаҳридаги электротехника илмий-текшириш институтининг юқори қувватли лабораториясида 110 киловатт қувватга эга бўлган аппарат ихтиро қилинди. Суратда: лабораториянинг ходимлари янги аппаратни текширишмоқда.

А. Грахов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

БИРИНЧИ ТОМИ ЧИҚДИ

КПСС Марказий Комитетининг қарори билан нашр этилаётган «Большая советская энциклопедия» («Катта совет қомуси») учинчи нашрининг биринчи томи босмадан чиқди.

Бу янги нашр анча ихчам бўлиб, 30 томдан, 100 мингдан кўпроқ сўз — мақоладан, яъни илгариги нашрига қараганда кўпроқ сўз — мақоладан иборат. Бунга материалларни ихчам тарзда ифодалаш йўли билан эришилган.

Биринчи томдаги 3086 мақолани ёзиш учун 1100 дан кўп авторлар — олимлар, давлат арбоблари, фан, адабиёт, санъатнинг турли соҳаларидаги йирик мутахассислар жалб этилди.

«Катта совет қомуси»нинг янги нашрини тайёрлаш ишларида Ленин мукофоти ва Нобель мукофотининг лауреати Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик А. М. Прохоров бошчилигидаги олимлар, давлат ва жамоат арбобларининг катта коллективи қатнашди.

Учинчи нашрга бундан илгариги ҳамма нашрларига қараганда энг кўп — олти юз минг киши обуна бўлиб ёзилди.

АКА-УКА САНЪАТКОРЛАР

Қўшиқ тинди. Қарсаклар, «офарин», нидолари зални янгратиб юборди. Ака-ука Исроил ва Исмоиллар қўшиқни шундай усталик билан ижро этишдики, тингловчилар куй қанотида ўзларини ўлкамизнинг бой ва ранг-баранг ўрмонлари, серфайз боғлари, тошқин сойлари бағрида юргандек хис этишди.

Ҳа, Тошкент Давлат консерваториясининг вокал факультетида таҳсил кўраётган бу ёш санъаткорлар киши дилига қувонч, олам-олам завқ бағишлаш йўлида устозлари Ғуломжон Рўзибоев, Сайдазим Муродхоновлар билан тинмай машқ қилишяпти. Ваҳобовлар ёш бўлишсада, куй, қўшиқ шайдолари ўртасида ҳурмат қозонишган. 1967 йилда ўтказилган республика ёш ҳаваскорлар кўригида биринчи даражали диплом билан тақдирланган консерватория талабалари ҳозир фақат аъло баҳоларда ўқиш билан бирга, жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этишмоқда.

Р. АСИЛБОЕВА.

ЧИМЁНДА

ЛАВҲА

Одатда дам олиш кунлари тоғ этагидаги қишлоққа, тоғамникига йўл олардим. Сершовқин кўчалар, йўловчиларнинг ғала-ғовуридан вақтинча ҳолироқ бўлиш, фусункор арчазорлар, шошқалоқ сойлар, қорли тоғлар кучоғида мириқиб хордиқ чиқаришга одатланганман. Шунинг учун ҳам ҳамкасабалар исмимга «сайёҳ» лақабини қўшиб айтишади.

Бугун ҳафтанинг сўнгги иш куни. Қўлдаги ишларни барвақт тугатиб, уйга қайтдим. Онам табиатимни яхши билганлари туфайли йўл ҳозирлигини кўриб қўйган эдилар, айвонга кираверишда сафар халтам тахт қилиб қўйилган, қозиқда қўшотар ҳамда ўқдон осиғлиқ турарди.

— Барвақт қайтибсан. Гузарга чиқиб, жиянларингга совға-салом олсанг бўлгани. Буёғи тайёр,— деди онам пальтомга қўнган қорларни қоқар экан. — Ҳа, айтганча, қўлқопингни унутаёзибман. Мен ҳозир...

Шу пайт эшик тақиллаб, онамнинг гапи оғзида қолди. Чиқиб қарасам, ён қўшним Эркин. У ҳаммомдан чиққандек қизариб кетган, энтикиб-энтикиб нафас оларди. Ичкарига таклиф этдим, унамади.

— Театрга иккита билет олган эдим. Бирга борсак. Янги спектакль премьераси бўлар экан,— деди дўстим киссасидан билетларни чиқариб, бирини менга узатар экан.

— Таклифинг учун раҳмат. Боролмайман, тоққа кетяпман.

Эркин шашти қайтганидан бир зум хижолатда туриб қолди. Қўлидаги билетни ғижимлашидан сездим, ранжиган. Лекин иложим қанча, бор гапни айтдим қўйдимда. Дўстим ҳар қанча оёғини тираб олишига қарамай, уйга олиб кирдим.

— Бораман, дегин,— омонатгина стулга ўтирар экан ижирғаниб у.

...

Қарор қатъий эканини кўрган Эркин шитоб билан билетларни олиб, майда-майда қилиб ташлади. Хуллас, театр қолиб уни қишлоққа бирга боришга кўндирдим.

Автобусдан тушганимизда кун кеч бўлиб қолган, шамол аралаш ҳамон уриб қор ёғарди. Йўлда одам сийрак. Тоғамникига хийла юриш лозим. У ёққа транспорт қатнамайди. Устига устак тепаликка қараб юриш керак.

Ҳамроҳимга қийин бўлди. Йўлнинг чорак қисмини ўтмасимизданоқ, қорга ўтириб олди. Ҳаво ниҳоятда совуқ бўлишига қарамай, терга ботган, чарчоқдан ҳатто тили гапга бормасди.

— Бекор қилдингда, ўзингга ортиқча юк қилиб. Хўп деяқолганингда, ҳозир мириқиб томоша кўриб ўтирган бўлардик.

— Ҳеч қиси йўқ. Яқинлашиб қолдик. Ов ўнгидан келса, азоблар унутилиб кетади...

Эртаси кун барвақт уйғондик. Номигагина нонушта қилган бўлиб, йўлга тушдик. Қор тинган. Салобатли Чимён ҳам, ўн-ўн беш хонадондан иборат қишлоқ ҳам ҳали уйқуни тарк этмаган. Ҳаво қуруқ совуқ. Оғиздан чиқаётган буғ зум ўтмай қош-киприкларга қўниб, музга айланади. Оёқ остида қор «ғарч-ғурч» қилади, кишига завқ бағишлайди. Ҳаккам-дуккамда учраб турувчи арча, дўланалар қишлоқ оромини қўриқлаётган соқчилардек қомат кериб туришарди. Ўйноқи Кўксой шўхлигини ташлабдими? Ажаб. Тошдан-тошга сакраб куй басталайдиган сой ҳам чилла совуғига бардош беролмабди-да?

Бод-бод Эркинга қараб қўяман. Биз қолдираётган издан келаётган дўстим қадамини тезлаштиришга интилади-ю, аммо оғир гавдаси бунга йўл қўймайди. Очиғини айтганда, кўринишидан тоғни урса талқон қилишга қурби етадиган йигитнинг соғлиги унчалик жойида эмас. Тез-тез шамоллаб туради. Юрагининг ҳам мазаси йўқ. «Бевақт семиришнинг оқибати» деймаn ўзимча инқиллаб келаётган дўстимга ачиниш билан.

Сершоқ, сервиқор бобоёнғоқ яқинида йўл тугади. Уёғига сўқмоқдан юриш лозим. Аммо ҳозир қор босиб қолган. Эҳтиёт бўлинмаса ёки хиёл тойиб кетилса, туби кўринмайдиган жарликка қулаб тушиш ҳеч гап эмас.

— Чапга юрақолайлик. Эркинжонга нотаниш бу ерлар, қийналиб қолишлари мумкин. Тунов куни арчазордан талайгина каклик уриб олгандик,— деди тоғам дўстимнинг қўлтиғидан оларкан.

Бу орада чўққилар ортидан қуёш жамолини кўрсатиб қолди. Унинг зарҳал нурлари аввало бир-бирига мингашиб кетган чўққиларга жило берди. Сўнгра қайинзор устига олтинранг гилам тўшади. Гўзал Чимён табиатига жон кирди. Бир тўда саъва гур этиб арча шохидан кўтарилди.

— Тайёрланинг,—буйруғи эшитилди олдинда кетаётган тоғамнинг. Шу ондаёқ қияликдаги дўланадан икки каклик кўтарилиб тепамиздан визиллаб учиб ўтди. Эркин шоша-пиша милтиғини қўлга олди.

— Шошма,— дедим қўлини тутиб.— Таваккалига отиш билан иш чиқмайди. Тепкини босгунингча какликларнинг думи ҳам кўринмай қолади. Қаршидан отиш лозим.

Шу пайт кетма-кет ўқ овози янгради. Оёғим остида кетаётган Олапар вовуллаганча милтиқ овози эшитилган томон югуриб кетди. Қўшотарни зудлик билан ўқлаб, ўзимни арча панасига олдим. Эркин ҳам эргашди. Зум ўтмай борлиқни турли-туман қушларнинг қий-чуви босиб кетди. Бир тўда какликларнинг пастлаб учиб келаётганини кўриб, нишонга олдим. Аммо тепкини босишга улгурмадим. Эркин енгимдан тортиб қолди.

— Тулки, қара тулки,— деди у қорда лип-лип сакраб келаётган ҳайвонга ишора қилар экан. Ҳақиқатда, биздан 50—60 метрлар чамаси нарида думини осилтириб чиройли тулки келарди.

Зудлик билан дўстимнинг милтиғини олиб, ўқни алмаштирдим. Чунки сочма какликка мўлжалланган эди. Тулкини қулатолмайди.

— Қани, Эркинвой қўлингни бир кўрайлик,— дедим ва милтиқни унга узатдим. Аммо ҳаяжондан унинг қўллари қалтирарди.— Ҳовлиқмасдан мўлжалга ол. Йўқса, қочиб кетади.

Дўстим «тушундим» ишорасини билдириб, милтиқни нишонга тўғрилади ва тепкини босди. Дастлабки ўлжа қор устида чўзилди.

Хуллас, шу куни ҳар биримиз иккитадан каклик ва битта тулкини белимизга қистириб, қишлоққа қайтдик. Кечки овқатдан сўнг у ёқ, бу ёқдан гурунглашиб ўтирдик. Дўстимнинг кўзлари ичичига тушиб кетган бўлсада, чеҳрасидан табассум аримасди. Ҳа, у дам олиш кунининг сермазмун ўтганидан ов овлаб, мусаффо тоғ ҳавосидан тўйиб-тўйиб нафас олганидан бениҳоя мамнун эди...

Мана, Эркин билан дастлаб овга чиққанимизга ҳам бир йилдан ошиб қолди. Оқибат нима бўлди денг, дўстим ҳар ҳафта холи-жонимга қўймайдиган, қишлоққа борамиз, деб туриб оладиган бўлиб қолди. Соғлиги ҳам изга тушди, қоматини тик тутиб юрадиган, менга ўхшаш иссиқ-совуқни писанд қилмайдиган сайёҳга айланди.

Я. САЛИМОВ.

Спорт

ЭЙВЕ — КАПИТАН

Шахмат бўйича собиқ жаҳон чемпиони Макс Эйве дунёнинг 18 кучли шахматчисига таклиф юбориб СССР терма командаси билан бўладиган ўйинда қатнашишга чақирди. Эйве «қолган дунё» командасининг капитани ҳисобланади. Бу команда Белградда март, апрель ойларида СССР шахматчилари билан қизиқарли матч ўтказади. Таклиф қилинган шахматчилар орасида таниқли гроссмейстерлар Фишер (АҚШ), Ларсен (Дания), Портиш (Венгрия), Горт (Чехословакия), Глигорич (Югославия), Ульман (ГДР), Найдорф (Аргентина), Мекинг (Бразилия) ва бошқалар бор.

ТОШКЕНТЛИКЛАР ҒАЛАБАСИ

Наманган шаҳрида қўл тўпи бўйича қизлар ва ўсмирлар ўртасида ўтказилган республика биринчилиги мусобақалари тугади. Бу мусобақалар тошкентликлар ғалабаси билан тугади. Пойтахтимизнинг қизлар командаси сўнгги ўйинда фарғоналикларни 16:11 ҳисобида, ўсмирлар эса 19:12 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

ШАҲАР ЧЕМПИОНЛАРИ

Яқинда «Старт» спорт клуби залида классик курашдан Тошкент шаҳар шахсий биринчилик мусобақалари тугади. 1951—52 йилларда туғилган ўсмирлардан юзга яқини чемпионлик унвонига даъвогарлик қилишди. Ёшларимиз чаққонлик, эпчиллик ва кураш техникасини яхши эгаллаётганликларини намойиш қилдилар ва кураш спорти шинавандаларини хушнуд этдилар.

Ўз вазн тоифаларига кўра қуйидагилар 1970 йилги Тошкент чемпиони унвонини қўлга киритди: М. Алимуҳамедов («Меҳнат»), Ҳ. Аҳмедов («Спартак»), А, Орлов. («Динамо»), Ю. Қаландаров («Спартак»), Наслимов, Солиҳов, Кольман (учаласи «Динамо»дан), О. Тошматов («Спартак») ва А. Мирзаев. Чемпионларга диплом ва эсдалик совғалари топширилди.

Ў. ШОҲАФИЗОВ.

ЛЕНИНГРАД бадиий фильмлар студияси коллективи «Мария» кинофильмини яратиш устида иш олиб бормоқда. Бу фильм совет аёлининг Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган қаҳрамонлиги ҳақида ҳикоя қилади. Суратда: Фильмдан кадр.

Ю. Ильенко фотоси, (ТАСС).

ҚИСҚА САТРЛАРДА

◆ Пойтахтимиздаги Малобешагач кўчасида фойдаланишга топширилган кўп қаватли турар-жой биносининг биринчи қаватида янги дорихона ташкил этилди. Унда дори тайёрлаш, рецепт қабул қилиш каби бир қатор бўлимлар мавжуд.

И. РУСТАМОВ.

◆ «Кумушкон» дам олиш уйида республика билим жамияти лектори Михаил Филатов халқаро аҳволга доир сермазмун лекция ўқиди. Лекция дам олувчиларда яхши таассурот қолдирди.

Ш. РАЖАБОВ, Юқори Чирчиқ райони.

◆ «Узбекхиммаш» заводи токарлари Гизатуллин, В. Аблязов ҳамда А. Карнаухов қўлидан чиққан маҳсулотлар доимо техника контроли бўлими томонидан аъло баҳоланади. Янинда уларга шахсий тамға ва ёрлиқ топширилди. Эндиликда моҳир ишчилар тайёрлаган қисмлар техника контроли бўлими иштирокисиз чиқарилмоқда.

О. ЛЕВАК, Чирчиқ шаҳри.

◆ Тошкентдаги Болгар даҳаси ободонлашиб боряпти. Яқинда бу ердаги Бехтеров ҳамда Лазо кўчаларига асфальт ётқизилди.

Р. ИСМАТОВ, Ленин райони.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси, 18.00 — Рус тилида теляңгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.10 — «Ажойиботлар оламида», 18.45 — «Эртага — Бутуниттифоқ аҳолини рўйхатга олиш куни, 19.00 — Концерт, 19.40 — Телеянгиликлар 19.45 — Кўрсатувлар программаси, 20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — «Буратинонинг янги либоси» (Болалар учун телефильм), 18.25 — Спорт программаси, 19.05 — «Мен орзуга интиламан» (Илмий-оммабоп фильм), 19.15 — Опера тарихидан учинчи кўрсатув, 19.55 — Кўрсатувлар программаси ва реклама.

Ўзбек тилида: 20.05 — «Замандас» программаси (қозоқ тилида), 20.50 — Бадиий ҳаваскорлар концерти 21.30 — «Сафга яроқсиз» (Бадиий фильм)

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 — «Хайрли кеч» (Концерт), 20.40 — Стандарт — сифат қонуни, 21.05 — «Қоронғилаштирилган ойна» (Телевизион бадиий фильмнинг 1-2-3 сериялари).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА 15/Iда Ҳамза, 16/I да Севги тумори.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/I да Улимдана кучли, 16/I да Ўғирланган умр.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/I да Дийдор, 15/I да Баҳс, 16/I да Освенцим жаллодлари.

Кино

Озод туғилган — «СПУТНИК» (жуфт соатларида). «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1 ва 3 да).

Эр-хотиннинг уруши... (2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5.15 ва кеч 8.30 минутларда).

Унинг қаллиғиман — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Эрамиздан миллион йил илгари — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Менинг ҳаётимсан (ўзбек тилида, кундуз соат 4.20 минутда) Анжелика — фаришталар маликаси (кундуз ва кечқурун): — НАВОИЙ номли.

Балли ёшлар! — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Манеж қироли — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
(В. И. Ленин номли майдон)
15 январь кеч соат 8 да
МУЗИКАНИ СЕВУВЧИЛАР
УЧУН 8-АБОНЕМЕНТ БУЙИЧА
Концерт-лекция

Бетховен — САККИЗИНЧИ СИМФОНИЯ.

Рахманинов — ОРКЕСТРЛИ ФОРТЕПЬЯНО УЧУН 2-КОНЦЕРТ.

Бетховен — ГЕТЕНИНГ «ЭГМОНТ» ТРАГЕДИЯСИ МУЗИКАСИДАН УВЕРТЮРА.

Бутуниттифоқ бадиий коллективлар кўригининг лауреати.

Узбекистон ССР
Давлат симфоник оркестри
Дирижёр — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
ЗОҲИД ҲАҚНАЗАРОВ
Солист — Халқаро конкурс лауреати
НАУМ ШТАРКМАН

Санъат саройида
18 ЯНВАРДАН БОШЛАБ
ЯНГИ КЕНГ ЭКРАНЛИ
БАДИИЙ ФИЛЬМ

„СЕВИШГАНЛАР“

Намойиш қилинади

«УЗБЕКФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.

Сценария муаллифи — Одельша АГИШЕВ.

Постановкачи-режиссёр — Эльёр ЭШМУҲАМЕДОВ.

Бош оператор — Гасан ТУТУНОВ.

Постановкачи-рассом — Садриддин ЗИЁМУҲАМЕДОВ, Магомет ЧОҒИЕВ.

Композитор — Богдан ТРОЦЮК.

РОЛЛАРНИ: Анастасия ВЕРТИНСКАЯ, Рустам САЪДУЛЛАЕВ, Родион НАХАПЕТОВ, Нелла АТАУЛЛАЕВА, Ҳамза УМАРОВ, Бахтиёр ИХТИЁРОВ ва бошқалар ижро этадилар.

Кеч соат 7 да фильмни яратганлар билан учрашув бўлади.

18 январда сеанслар: кеч соат 7 ярим ва 9 яримда;

19 январда — кундуз соат 5 ярмида, кеч 7 ярим ва 9 ярмида.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 10 дан кеч 9 гача очиқ.

Справка учун телефонлар: 44-21-74 (кинотеатр), 44-56-18.

Редактор А. ЙСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Г. 1558. ИНДЕКС — 64697 Р. 02144.